Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Гэмнай 1921 оной гарана | № 17 (17440) | 1987 оной январиин 21, среда | Сэн 3 мүн.

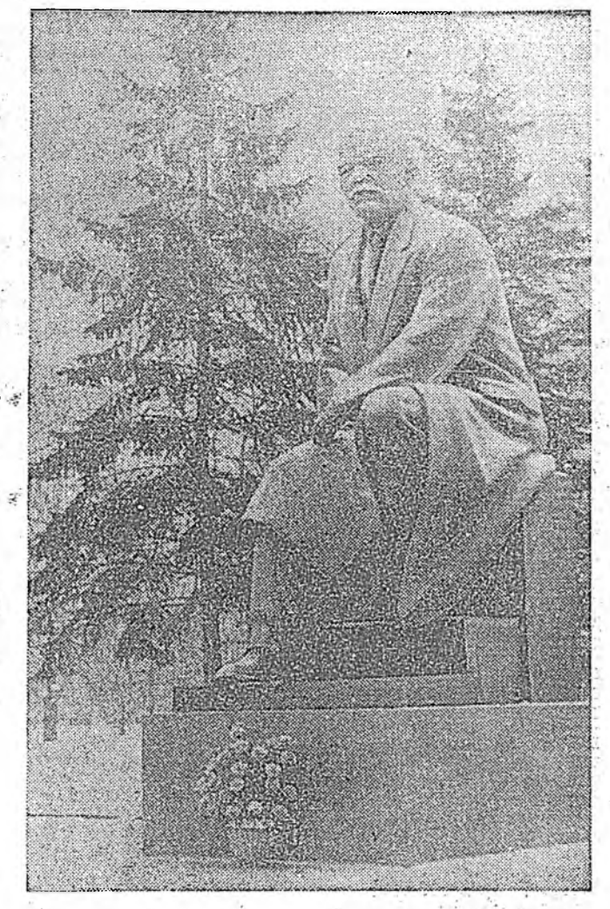

ЛЕНИН ЗҮРХЭ СЭДЬХЭЛДЭМНАЙ ХЭТЭДЭЭ МҮНХЭ

Январиин 21 —В. И. Ленинэй наһа бараһан үдэр... Аяма зунай халуунданшье, үбэлэй хагсуу жабарташье — жэлэй алишье сагта, сагай ямаршье уларилда В. И. Ленинэй Мавзолей тээшэ улад зоной урасхал барагдашагүй...

Манай Эхэ ороной нютаг хизаар бүхэнһөө зонууд Москва зорижо ерэхэдээ, хэжэ ябаһан хэрэг ажалаа, һанал бодолоо агуусхэ вождиин захяануудтай жэшэжэ, сэгнэжэ үзэдэг. Юуб гэхэдэ, Коммунис партиин хүтэлбэри доро совет арадай туйлаһан мүнөөдэрэй асари ехэ амжалтануудвождиин сэсэн мэргэн захяануудһаа үндэһэтэйл!

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. В. И. Ленинэй Мавзолей тээшэ улад зоной урасхал барагдашагүй; 2. Москва. Кремль. В. И. Ленинэй хүшөө.

П. Бурмакинай фото.

АЖАЛША БҮЛЭ

70

...ой директор нүхэр ...ой уулзажа хөөрэлдэ...амар ушар удхатайгол хонидой иишэдэ...ынан тухай тобшо тэдылэжэ үгөө бэлэй. Мал ...ергалуулхаар мэргэсовхоздо монгол үүлонин заабол хэргэтэй Оуб гэхэдэ, эдэ хонид ...ой абаһаар даарахагүй, ...ааһаней ороходонь, туса малтажа, хагда гарихэ шадалтай юм. Гадна дулаан байра хэрэглэдэггүй, хурьгалха дүтэлтэрөө бэлшээридэ адуулагдсад, арбаад хоногто газаа байлгагдажа амаруулагдаад, хурьгалһаар дахин бэлшээридэ гараха аргатай байдаг.

Тэрэ үдэр түс совхозой түрүү хонишон Жамсо Дугарович Цыбановтай танилсагдаа бэлэй. Түгнын талые зурыса эсхэнэн годируу харгыгаар табилуулан, отарадань хүрэжэ ерэхэдэмнай, шаргатай мориниинь газаагаа уяатай, зэргэлээ хоёр гэрһээ утаан гаража, сэлмэг агаарта тунан байгаа һэн. Байраһаань зүүн тээ һүрэг хонидой хушууран бэлшэхэнь харагдана. Тэндэ нохой дахуулһан ябаган хүн харагдана.

Гурбан жэлэй саада тээ Захааминай районһоо монгол үүлтэрэй нэгэ һүрэг хонин эндэ асарегдаһан юм. Нэн түрүүн һүрэгөө хэриоусалгатай хүндэ даалгаха асуудалай гарахада, Цыбановай бүлэ дээрэ тогтоһон байгаа. Энэньшье гайхалгүй һэн. Цыбановтан хүдэлмэришэ бэрхэ, ямаршье хэриоусалгатай ажал даажа абажаар бэлэн гэжэ нютаг нугадаа мэдээжэ. Урдань олон жэлэй туршада жолоошоноор хүдэлжэ байһанаа, һаяней хонишон боложо, яһала урагшатай хүдэлжэ байгаа бшуу. Совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй үзэүлхэ ...ой уулзажа хөөрэлдэ...амар ушар удхатайгол хонидой иишэдэ...ынан тухай тобшо тэдылэжэ үгөө бэлэй. Мал ...ергалуулхаар мэргэсовхоздо монгол үүлонин заабол хэргэтэй Оуб гэхэдэ, эдэ хонид ...ой абаһаар даарахагүй, ...ааһаней ороходонь, туса малтажа, хагда гарихэ шадалтай юм. Гадна дулаан байра хэрэглэдэггүй, хурьгалха дүтэлтэрөө бэлшээридэ адуулагдсад, арбаад хоногто газаа байлгагдажа амаруулагдаад, хурьгалһаар дахин бэлшээридэ гараха аргатай байдаг.

Тэрэ үдэр түс совхозой түрүү хонишон Жамсо Дугарович Цыбановтай танилсагдаа бэлэй. Түгнын талые зурыса эсхэнэн годируу харгыгаар табилуулан, отарадань хүрэжэ ...ой директор нүхэр ...ой уулзажа хөөрэлдэ...амар ушар удхатайгол хонидой иишэдэ...ынан тухай тобшо тэдылэжэ үгөө бэлэй. Мал ...ергалуулхаар мэргэсовхоздо монгол үүлонин заабол хэргэтэй Оуб гэхэдэ, эдэ хонид ...ой абаһаар даарахагүй, ...ааһаней ороходонь, туса малтажа, хагда гарихэ шадалтай юм. Гадна дулаан байра хэрэглэдэггүй, хурьгалха дүтэлтэрөө бэлшээридэ адуулагдсад, арбаад хоногто газаа байлгагдажа амаруулагдаад, хурьгалһаар дахин бэлшээридэ гараха аргатай байдаг.

Тэрэ үдэр түс совхозой түрүү хонишон Жамсо Дугарович Цыбановтай танилсагдаа бэлэй. Түгнын талые зурыса эсхэнэн годируу харгыгаар табилуулан, отарадань хүрэжэ хүндэ даалгаха асуудалай гарахада, Цыбановай бүлэ дээрэ тогтоһон байгаа. Энэньшье гайхалгүй һэн. Цыбановтан хүдэлмэришэ бэрхэ, ямаршье хэриоусалгатай ажал даажа абажаар бэлэн гэжэ нютаг нугадаа мэдээжэ. Урдань олон жэлэй туршада жолоошоноор хүдэлжэ байһанаа, һаяней хонишон боложо, яһала урагшатай хүдэлжэ байгаа бшуу. Совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй үзэүлрэз туһаламжа үзүүлхые ороддоно. Мүнөөшье арбадахи класста һурадаг Зоригто хүбүүниинь амаралтадаа гэртээ ерэхэдээ, һүрэг хонидыень бэлшээдэг заншалтай.

Үнгэргэшэ жэлэй үбэлжэлгые Цыбановтан яһала амжалтатай ондо орожо шадаа. 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абажа, бүтэн бүрин түлжүүлээ. Мүнөө Цыбановтан 611 эхэ хони харуһалжа байнхай. Байгша ондо тэдэнэр нёдондонойнгоо амжалта батадхаха хүсэлэнтэй.

Цыбановтанай байра байдалынь һайн. Монгол хонидой гол түлэб бэлшээриин хүсөөр ондо оруулагдадагшье һаань, үдэшэ, үглөониинь үбһэн, һолоомон үгтэжэ байдаг юм. Хонидойнгоо хурьгалхада хурьгадтаа эдюулхэ ноб ногоохон үбһэтэй байха. Цыбановтан ермэлзэл дүүрэн, оролдосотой ажалаараа нютаг нугадаа суурханхай.

Ц. САМАЖАПОВ.
Мухар-Шэбэрэй районой Сутайн совхоз.

ТҮЛ БАЛГА ЭЭГТӨӨ

Хонин ажалай тон харюусалгатай хаһа—түл абалга эдэ үдэрнүүдтэ эхилхэнь. Энэ шухала кампанидаа ямар бэлэдхэлтэйгээр хүрэжэ ерэнэбши, тэрээнһээ саашанхи бүхы юумэн сэхэ дулдыдаха байна бшуу. Энэ талаар район дотор ажахынуудай, отделенинүүдэй, отаранууудай дунда шалгалта үнгэргэгдэбэ.

Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой эхэ хонидой отарануудай хоорондо һаяхан иимэ шалгалта үнгэргэгдэһэн байна. Тус ажахын хөөрдохи отделениин хонишод энэ харюусалгатай хаһадаа һайн бэлэдхэлтэй хүрэжэ ерээ гэжэ шалгалтын гэшүүд элирүүлбэ. Ахалагша хонишон Нина Санжановна Цыреновагай даадаг бригадынхид 97 балл абажа нэгэдэхи һуури эзэлээ. Удаадахи һуурикуудта хонишод Р. Л. Цыренжаповтов, С. В. Бадмаев, Е. Ц. Цоктоева гэгшэдэй бригадануу гараа. Һүүлээрнь хонишодой, мэ; гэжэлтэдэй дунда экономическа, зооветеринарна һуралсал эмхидхэгдэһэн байна. «Хурьгадые зүбөөр абаха ба түлжүүлхэ технологи тухай» темээр ажахын ахамад зоотехник Б. Б. Чагдуров, «Ажахын тоосоое шэнэ гуримда оруулха» гэһэн темээр экономист Х. Д. Тогочеева гэгшэд элидхэлнүүдые хээ.

Н. ДЫМБРЫЛОВ.
Сэлэнгын район.

СЭЛЭНГЫН РАЙОНДО

ШАЛГАЛТА ҮНГЭРГЭГДЭБЭ

АПРЕЛЬ ҺАРЫН ТООСООГООР

Сэлэнгын районой Химнын совхозой Ехэ-Цагаанай һүүһаалиин фермын эбтэй зетэй коллектив жэлэйнгээ түсэбые нёдондо жэлэй октябриин эхеэр дүүргэһэн юм. Тус фермын һаалишад мүнөө энэ жэлэй апрель һарын тоосоогоор ажаллажа ябана. 1986 ондо һаалишад — коммунис т н у у д Бадма-Ханда Буянтуева, Валентина Цыденова, Дарима Гуржапова, тэрэшэлэн дүй дүршэлтэй һаалишад Екатерина Бадмаева, Бальжинима Балданова, Дулма Будаева, Екатерина Дугаржапова гэгшэд үнеэн бүриһөө 2000 гаран килограмм һүүһаһан байха юм. Бэшүүрэй совхозой, Сэлэнгын районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гергеһан һайшаалта үүсхэлыень Ехэ-Цагаанай фермынхид үргэнеор дэмжээд, энэ жэлэй малай үбэлжэлгые эрхим һайнаар үнгэргэхые ороддоно.

Мүнөө жэлдэ һүнэй комплексын малшад шэнэ байратай болонхой. Эндэнь һаруул, уужам, дулаан, һүүһалга, тэжэл хубаарилга, наг шэбхэ гергалга — эдэ хүшэр хүндэ хүдэлмэри хуу оньһожоруулагданхай. Фермын тэжээлэй цех һайнаар хүдэлгэгдэнэ. Һаемхай үнеэн сенажаар, һайхан үбһөөр, минеральна тэжээлээр гүйсэд хангагданхай.

Р. БАЛДАНОВ.

АРГА БОЛОМЖОНУУДАА ЭЛСҮҮЛЭН

Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинадай коллектив Агуу Октябриин 70 жэлэй ойе нэрэтэй сотолтогоор угтахын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлэн ажаллана.

Предприяти дотор дэлгэрһэн мүрысөөндэ нооһо угаажа хатаалгын, илгалгын цехүүдэй ахамад энергетигэй таһагай коллективүүд түрүүлжэ ябана. Нооһо угаажа хатаалгын цехэй хүдэлмэрилэгшэд эдэбхи үүсхэл гарган, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлнэ. СССР-эй профсоюзуудай XVIII съездын нээгдэхэ үдэр түс цехэй коллектив алмаһан химическэ бодосуудые хэрэглэн хүдэлхэ гэһэн үүсхэл гаргаба. Үнэтэ энэ үүсхэлые дэмжэжэ бүсад коллективүүд дэшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаа.

Комсомолой XX съездые ажалай эрхим бэлэгүүдтэйгээр угтаха байһанга олохон коллективүүд мэдүүлнэ. Игорь Юрьевич Кузнецовой хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай бригада съездын нээгдэхэ үдэр эгээл үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлжэ, олоһон мүнгээ шефтээ абаһан хүүгэдэй байшанда дамжуулха гэжэ шиидэбэ. Мүн тэдэнэр Октябриин революциин 70 жэлэй ой болотор хөөр жэлэй түсэб дүүргэхэ гэһэн уялгаяа сүм бэелүүлхын тула арга боломжонуудаа элсүүлнэ.

И. ГУСЛЯКОВА,
комбинадай социалис мүрысөөнэй талаар инженер.
Багатайн район.

ЖЭЛЭЙ ДҮНГҮҮД СОГСОЛОГДОБО

СССР-эй ЦСУ-гай МЭДДЭЭСЭЛ

1986 ондо КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбринүүдые бэелүүлхэ үедэ арадай ажахыда үндэһэн шухала хубилалтанууд болоо, тэрэнэй ашаг үрэ дээшэлээ гэжэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын 1986 оной гүрэнэй түсэбые дүүргэлгын дүнгүүд тухай СССР-эй Центральна статистическэ управлениин мэдээсэл соо хэлэгдэнэ. Общество дотор шэнэдхэн хубилалга амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна. Хүгжэлтын эршэ дэлисэ бууруулгын хангалтагүй байдал усадхагдажа, нитын үйлэдбэриин бүхы шахуу һалбаринуудта хүгжэлэ туйлагдаа. Социальна политикые бүри эдэбхитэйгээр бэелүүлхэ, социально-соёлой һалбариин материальна баазые бэхижүүлхэ талаар эрид хубилалта хэгдэжэ байна.

Гэхэтэй хамта хаа хаанагүй шэнэдхэн хубилалгын хүдэлмэри уе сагай эрилтэдэ харюусанагүй гэжэ жэлэй дүнгүүд элирхэйлэн гэршэлнэ. Арадай ажахын зарим участогүүдта шэнэдхэн хубилалга унжагайруулагдахаһаа гадна, гүнээгы үндэһэ баримтагүй байһаар. Үйлэдбэри жэгдэ бэшээр хүгжеогдэнэ, продукциин номенклатурын ба шанарай талаар, хэлсээнүүдые бэелүүлхэ талаар түсэбэй дүүргэлтэдэ горитой дутуу дунданууд ушарба. Барилгын хүдэлмэри үшөөл хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Үйлэдбэриин нөөсэнүүд муугаар хэрэглэгдэнэ, материальна нөөсэнүүд гээгдэлдэ ороно, үлүүсэ ехээр гаргашалагдана. Эд бараанай талаар хүн зоной эрилтэ хэрэглэмжэнүүд үшөөл гүйсэд дүүрэнээр хангагданагүй.

Үйлэдбэрилэгдэһэн национальна доход 590 миллиард шахуу түхэригтэ (мүнөөнэй сэнгүүдээр) хүрэбэ. Урда жэлэйхитэй жэшэбэл, промышленна продукци үйлэдбэрилгэ 39 миллиард түхэригөөр ургажа, 840 миллиард түхэригтэ х ү р ө ө. 219,2 миллиард түхэригэй хүдөө ажахын продукци абтаа. Энэнь арбан нэгэдэхи түсэбтэ табан жэлэй дундуур хэмжээндэ орходоо 17,5 миллиард түхэригөөр гэхэ гү, али 9 процентээр ехэ байна.

СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай эрьесэ 130 миллиард түхэригтэ хүрэбэ. Капиталис оронуудай дэлгүүрнүүд дээрэ түлишын-түүхэй эдэй ба бусад зарим эд бараанай үнэ сэнгүүдэй эрид доошолһоноо уламжалан, эд бараанай эрьесэ 8 процентээр доошолоо. Тиихэдэ хубилгагдаагүй үнэ сэнгүүдтэ гадаадын худалдаа наймаанай хэмжээн 2 процентээр дэшэлэнэ байна. Ороноймнай гадаадын худалдаа наймаанда социалис гүрэнүүд гол һуури эзэлнэ. Тэдэнэй хубита 67 процент болоно.

Эрдэм техникын дэбжэлтые хурдадхалга машина бүтээлгые эрид һайжаруулгада үндэһэлнэн байгаа. Тэрэнэй продукциие шэнэдхэн хубилалгын хэмжээнүүд ургаа: 1985 ондо 3,1 процент байһан һаа, 4 процент болоо. Гэбэшье промышленна продукци шэнэдхэн хубилгаха талаар түсэбөөр хараалагдаһан эршэ дэлисэ туйлагдаагүй. Олохон эдлэл хэрэгсэлнүүдэй техническэ хэмжээн болон шанар үшөөл доогуур байһаар. Үйлэдбэриин ниитэ хэмжээндэ эрхим шанарай продукциин хэмжээн 15 процент болоһон байна. 1500 предприятида байгуулагдаһан гүрэнэй тушаанай абалгын албан продукциин шанарые һайжаруулхын түлөө тэмсэлдэ онсо һуури эзэлнэ.

Промышленна предприятинуудые мүнөөнэй оньһон техникээр, автомадаар хангалга дээшэлүүлэгдэ, түрүү технологинуудые хэрэглэлгэ үргэдхэгдөө. Гэхэтэй хамта промышленностьда түрүү һайн машинануудые, приборнуудые, түхеэрэлгэнүүдые, технологинуудые нэбтэрүүлгын хэмжээн үшөөл хангалтагүй байһаар. Эрдэм, техникэ хүгжөөхэ даабаринуудые бэелүүлгэ юрэнхы дээрээ гээгдэлдэ оробо.

1987 ондо агропромышленна комплексдо эршэмтэй һайн технологөөр ургуулагдадаг ороо-һото ургамалнуудай талмай ороной намарай полиин 48 процент болоно.

Промышленна үйлэдбэриин техническэ хэмжээе дэшэлүүлһэнэй ашаар продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулгаһаа жэлэй алмалта арьөалалта 4 миллиардһаа дэшэ түхэригтэ болоһон, тиин 700 мянга гаран хүн сүлөөлэгдэжэ, ондоо ажалда хүдэлгэгдэхөөр эльгээгдэнэн байна.

Эрдэм ухаанай хүсэн ургаа. Шэнжэлгын ба туршалгын-конструкторска хүдэлмэридэ мүнгэ һомололгын хэмжээнүүд дэшэлүүлэгдэ. Жэлэй туршадаа 15 научна нээлтэ хэгдэ.

Үйлэдбэритэй эрдэм ухаанай холбоон бэхижүүлгдэ. Машина бүтээлгэдэ эрдэм-шэнжэлэлгын институдуудай, конструкторска эмхинүүдэй гол хубинь үйлэдбэриин ба эрдэмэй-үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдэй бүридэлдэ оруулагдаба. Шэнэ техникэ, технологи болон материалнуудые зохёохо талаар шэглүүлэгдэһэн һалбаринууд х о о р о н дын эрдэм-техникын комплекснууд эмхидхэгдэн байгуулагдаа. СЭВ-эй гэшүүн-ороннуудай эрдэм-техникын дэбжэлтын комплексно программаар хараалагдаһан даабаринууд дүүргэгдээ.

3500 түхэлэй машина, түхеэрэлгэнүүд, аппарадууд, приборнууд, автомат хэрэгсэлнүүд зохёогдон бүтээгдээ. 24 мянган ухаалан зохёолго болон уралан нарижуулгын 4 миллиоонһоо дээшэ дурадхал арадай ажахыда нэбтэрүүлэгдэһэн байна.

Үйлэдбэриие оньһон техникээр зэбсэгжүүлхэ, шэнэдхэн хубилгаха талаар урда жэлэйхиһээ 17 процентээр үлүү ехэ мүнгэ зоорин һомологдоо, капитальна һомололгонуудай ниитэ хэмжээн 8 процентээр ехэдхэгдээ. Үйлэдбэриин барилгада капитальна һомололгонуудай ниитэ хэмжээндэ оньһон техникээр зэбсэгжүүлгын ба һэльбэн шэнэдхэлгын гаргашаануудай хубита 42 процентдэ хүрэбэ. 181 миллиард түхэригэй үнэ сэнтэй гол фонднууд, тэрэ тоодо 130 миллиардһаа дээшэ түхэригэй үйлэдбэриин фонднууд арадай ажахыда ашаглалгада оруулагдаа.

Ажалай нөөсэнүүд гамтай һайнаар хэрэглэгдэдэг болонхой. Ниитын ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар национальна доходой ургалтын 94 шахуу процент абтаа, 3,8 миллион хүнэй ажал хэрэг алмагдаа.

Ажалша коллективүүдэй эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлэгдэнэ, гурим ба журам бэхижүүлэгдэнэ. Ямаршье үндэһэ баримтагүйгоор ажалшадые гол хүдэлмэриһөонь һамааруулха ушар зарим тэды хороогдобошье, үшөөл ехэ хэмжээндэ хүрөөгүй байһаар. Ажалаа бригадын гуримаар эмхидхэлгэ саашадань хүгжөөгдөө. Хүдэлмэришэдэй мэргэжэл шадабари шалгагдаа, гэбэшье олохон һалбаринуудта энэ хүдэлмэри хангалтагүй удаанаар ябуулагдажа, горитой үрэ дүнгүүдые үгэбэгүй.

Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай тоогой жэлэй дундуур хэмжээн 118,5 миллион хүндэ хүрөө гэхэ гү, али жэлэй туршада 0,7 миллион хүнөөр олошороо, харин колхознигуудай (ниитын ажахы) тоо 12,8 миллиондо хүрөө. Арадай ажахыда хүдэлдэг дээдэ болон тусхай дунда һургуулитай мэргэжэлтэдэй тоо 35 миллиондо хүрэһэн байна. Техническэ мэргэжэлэй училищинууд 2,6 миллион дүршэл шадабари ехэтэй хүдэлмэришэдые һурган бэлдэбэ.

Материальна нөөсэнүүдые ашаглалгын ашаг үрэ дээшэлээ. Национальна доходто элшэ хүсэ хэрэглэлгэ — 1,6, металл хэрэглэлгэ 0,6 процентээр хороогдоо. Материальна ба түлишын-элшэ хүсэнэй нөөсэнүүдэй гол эүйлнүүдые алмаха талаар хараалагдаһан даабаринууд дүүргэгдээ.

Тодхогдон табигдангүй үлэһэн түхеэрэлгэнүүд капитальна барилгын складуудта нилээд хороогдобо.

Предприятинуудые 2—3 халанаар хүдэлгэхэ гээшэ үйлэдбэриин гол фонднуудые ашаглалгые һайжаруулгын шухала эрхэ нүхэсэл болоно. Мүнөө үедэ тэрэ Ленинградта, Харьковска болон Курска областьнуудта, Латвида, мүн бусад нютагуудта бэелүүлэгдэжэ байна.

Зарим министерствэнүүд болон албан зургаанууд продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха даабаринуудаа дүүргэбэгүй. Үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдэй болон предприятинуудай дүрбэнэй нэгэ хубинь мүнгэн һанагай дүнгүүдээр түсэбөө бэелүүлжэ шадабагүй.

Промышленностьда үйлэдбэриин нэгэдэлнүүд болон предприятинуудай гурбанай нэгэ хубинь ажахы эрхилэлгын шэнэ гуримаар хүдэлнэ. Тэдэ промышленна продукциин ниитэ хэмжээнэй хахадһаа үлүү хубиие үйлэдбэрилһэн байна. Олонхи министерствэнүүд договороор хараалагдаһан хэлсээнүүдээ һайнаар бэелүүлһэн, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгын эршэ дэлисые нэмээһэн байха юм. Үйлэдбэриие хүгжөөлгын фондын мүнгэ зоорин ашаар оньһон техникээр зэбсэгжүүлгые үргэдхэхэ арга боломжонууд гүйсэд хэрэглэгдэһэн байгаа.

Арадай ажахын гол һалбаринуудые хүтэлбэрилгын эмхидхэлые нарижуулан һайжаруулһанай ашаар олон жэлэй турша соо түрүүшынхээ хүтэлбэрилгын зургаануудай аппарадай хүдэлмэрилэгшэдэй тоо хороогдоо. Промышленна һалбаринуудые хүтэлбэрилгын шэнэ генеральна схемэнүүд бии болгогдоо.

Агропромышленна комплексын бусад һалбаринуудтай хүдөө ажахын харилсаанай шэнэ түхэл шэнжэ болохо комбинадууд бии болгогдожо байна. Латвида, Таджикистанда колхоз, совхозуудай, буйлуулгын промышленностиин предприятинуудай ба худалдаа наймаанай эмхинүүдэй хоорондо харилсаа холбоо тогтоohоной үндэһөөр агропромышленно-худалдаа наймаанай фирмэнүүд хүдэлжэ захалба.

Барилга хүтэлбэрилгые шэнэдхэн хубилгаха хүдэлмэри бэелүүлэгдээ, ороной ниитэ нэгэн барилгын комплексые нэгэ газарһаа хүтэлбэрилгэ шангадхагдаа.

Гадаадын экономическа ажал ябуулгые һайжаруулха хүдэлмэри эхилһэн байна. Харилсаанай шэнэ түхэл шэнжэнүүд хүгжөөгдэнэ, аха дүү ороноүдай предприятинуудай үйлэдбэриин сэхэ холбоонууд бэхижүүлэгдэнэ. Совет болон гадаадын эмхинүүдэй, фирмэнүүдэй хабсадалгатайгаар хемтын предприятинууд, нэгэдэлнүүд байгуулагдана.

Ажахы эрхилэлгын шэнэ онол арганууд үшөөл хангалтагүйгөөр нэбтэрүүлэгдэнэ, экономико хүгжөөлгын тон шэнэ түйлалтануудта мүртэй үүргэ нүлөө үзүүлнэгүй.

Промышленностьда продукцяар хангаха талаар абаһан уялгануудаа дүүргэлгэ зарим тэды һайжаруулагдаа. Гэбэшье продукцяар хангалгые хараада абажа, тэрэниие худалдалгын түсэб 98,6 процентээр дүүргэгдэ. Дүрбэдэхи предприяти бүхэн договорой гуримые хазагайруулһан байна.

Продукци худалдалгын жэлэй түсэб 101 процентээр дүүргэгдэ. Молдавиин ССР болон СССР-эй Аюмай элшэ хүсэнэй министерствэнүүд гадна, бүхы союзна республиканууд, промышленна министерствэнүүд даабаряа дүүргэһэн байха юм.

(Эхин. Түгэсхэлнь 3-дахи нюурта).

ТҮЛ БАЛГА ЭЭГТӨӨ

...ой үдэрнүүдэй маркые ...уун Европодо... социальна ... шалгаганаа... Тодорхойлон... эгээл ехэ... ...дахи хонжоо... ...нь эмхи гу... ...зэрюута до... ...опын валют... ...экспортые ...ун Европын ... Бодото ба... ...ун ЕЭС ба США... ...а неймаанай... ...дүн болоно.

...уулагдаһан, ... хосрондо... ...тогтуурита... ...ого гэжэ сонг... ...улгадань бэе... ...ОС-эй оронуу... ...ол муулер... ...налис зуриш... ...ер.

...удэй совет... ...бһаней хо... ...тэрэ шидэ... ...гүй байһан г... ...валютануудта... ...тэнсүүрие... ...үзэгдэһөөр. ...э байдал ул...

ГЭДЭН...

...е, тэрэнэй с... ...д хороохон... ...й хиналта д... ...нансова ин... ...шэнэдхэлгын... ...банк Африк... ...лүүлгэдэ эг... ...эдэн хүргэжэ... ...» хүргэлгые... ...эргүүдтэ хэр... ...политическ... ...нь улам ша... ...дэг гэгшэ... ...лаар дэншэл... ...ЮАР-ай... ...арилсаа хо... ...йха хараа... ...улга хэдэг... ...е дэмжэхэ... ...хэлээшээр... ...дай дотоод... ...хамаараалга...

...отодо Шуль... ...дурсагдаһан... ...дай ямараа... ...й харуулба... ...ША-гай посо... ...лгаагаар х... ...туһамарша... ...«хүн зонин... ...итика бу... ...» гэһэн у... ...шхаралдаа... ...уулганууд... ...хэргүүдтэ... ...лэй үедэ а... ...р — ойлгод... ...н хэблэл а... ...В. ЧУ...

А. СТЕПАН...

А. ДЕМ...

...ТАГАЙ УЛА...

...ӨДЭР ...й багахы... ...Баруун-ураг... ...10 метр... ...Байгал ш... ...райондо... ...агуудта 12... ...болохо.

...Н-УДЭДЭ

...аруун-ураг... ...10 метр... ...14—16 ...а.

...Редактор... ...Б. ГАРМ...

...Государ... ...ССР по... ...и книж... ...нна, 35. ...4609

...СР-эй КОСМОНАВТИКЫН ФЕДЕРАЦИИН I СЪЕЗД

...СР-эй Космонавтикын фе... ...ийн 1 съезд Москвада ...о. Замбуулинай эрдэм... ...ын ветераануд, элитэ мэ... ...совет эрдэмтэд болон ...рукторнууд, летчик-кос... ...тнууд, музейнүүдэй тү... ...эгшэд, уран зохёолшод, ...листнууд тэрэнэй делега... ...тоодо оробо.

...Федерацийн түрүүлэгшэ, ...эй летчик-космонавт ...Рукавишников тоосоото ...эл. хэ. Эсэгэ ороной ба ...ийн космонавтикын туйлал... ...дые нэбтэрүүлхэ, һүрагша ...н студент залуушуулые эр... ...дэсын энэ һалбаряар һэ... ...уулха талаар энэ олоной хабаадалгатай ниитын эмхиин бэелүүлжэ байдаг ажал ябуулгые үргэнеор харуулна. Космонавтикын талаар эрдэм-техникын дэбжэлтые хурдадхалгада эдэбхитэйгээр нүлөөлхэ, энэ һалбариин хүдэлмэрилэгшэдэй зохёохы эдэбхи үүсхэлые хүгжөөхэ, замбуулинай шэнжэлгэнүүдэй үрэ дүнгүүдые арадай ажахын элдэб һалбаринуудта нэбтэрүүлгэдэ али болохоор нүлөөлхэ гэзшэ Федерациин гол зорилгонууд болоно.

— Дэлхэйн космонавтикын олон тоото туйлалтануудай Эхэ орон болоһон СССР-эй замбуулинай техникэ имагтал амгалан тайбан зорилготойгоор хэрэглэхэ үүсхэл гаргаһандань омогорхожо шадаха байнабди,— гэжэ элидхэлшэ мэдүүлбэ. — Эгээл тиимэһээ СССР-эй Космонавтикын федераци бүсад оронуудай научна ба инженернэ олоничтэтэй үлэсхоорондын харилсаагаа хүгжөөхэ, улэсхоорондын эмхинүүдэй ажал ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадаха байна.

Съезд Федерациин Уставые баталан абаба, тэрэнэй хүтэлбэрилхы органуудые һунгаба. СССР-эй летчик-космонавт Н. Рукавишников СССР-эй Космонавтикын федерацийн түрүүлэгшээр дахинаа һунгагдаа.

(ТАСС).

АГРОПРОМ: ЭРШЭДХЭЛГЫН ЗАМААР

...опромышленна комплекс... ...хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай I съезд Москвада хүрэрэз дүүргэбэ.

...дөө ажахын, буйлуулгын ...мышленностиин ажал хэ... ...уд һайжаруулагдажа байгаа профсоюзэй ЦК-гай ...оото элидхэл соо тэмдэг... ...э. Агропромой органууд, ...ын хүтэлбэрилэгшэд ба ...союзай комитедүүдэй ...С-эй XXVII съездын шиидхэ...ринүүдые бодотоор бэе...нэ байһаень арбан хоёр... ...и түсэбтэ табан жэлэй ту... ...ын жэл элирхэйлэн ха... ...ба. Хүдөө ажахын про... ...ци үйлэдбэрилгын ургалта ...ан жэлэй түсэбэй дунда ...гын даабаринуудай хэм... ...2 шахуу дахин үлүүлһэн ...а, 210 миллион шахуу ...но ороохо таряан хүрэаг... ...энэнь арбан нэгэдэхи түсэбтэ табан жэлдэ үйлэдбэрилэгдэһэн дундуур хэмжээнһээ 30 шахуу миллион тоннооор үлүү ехэ. Хартаабха, үрэ жэмэс болон овощ ехээр хүдалдагдаа. Мал болон шубуудай ашаг шэмэ дээшэлээ.

Гэхэтэй хамта олохон ажахынуудта эршэтэ ургалтын эрхэ нүхэсэлнүүд үшөөл хэрэглэгдэнэгүй. Коллективүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулгада профсоюзай комитедүүд үүргэ нүлөө үзүүлнэгүй, социалис мүрысөөн һулаар эмхидхэгдэнэ, ажалай эмхидхэлэй түрүү онол арганууд хангалтагүйгөөр нэбтэрүүлэгдэнэ.

Хүдөө ажахын үйлэдбэридэ оньһожоруулга хэгдэнэгүй, автомат оньһон, түрүү дүй дүршэл һулаар нэбтэрүүлэгдэнэ гэжэ съезд дээрэ тэмдэглэгдээ.

Агропромышленна комплексын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай Устав съезд дээрэ баталагдан абтаба.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь В. П. Никоноов, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, СССР-эй Госагропромой түрүүлэгшэ Г. С. Мураховский, ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ С. А. Шалаев, хэдэн министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, КПССэй Цк-гай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд съеддэ хабаадаһан байгаа.

Хүтэлбэрилхы органууд, шалгалтын комисси, С С С Р-э й Профсоюзуудай XVIII съездын делегадууд һунгагдаа.

Эмхидхэлэй пленум боложо, М. Б. Рыжиков профсоюзай ЦК-гай түрүүлэгшээр һунгагдаба.

(ТАСС).

КПСС-эй XXVII съездын шидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ХҮН БҮХЭНЭЙ ХАРЮУСАЛГЫЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Байгша оной түсэбэй дүүргэлтэ, мал ажалай бүхы продукци үйлэдбэрилгэ, тус һалбариин саашанхи хүгжэлтэ совхозой худэлмэришэдэй оруулһан хубитаһаа нилээд дулыдаха байна гэжэ мэдэнэбди. Ёһотойл үнэн шударгы ажалша хүнүүднайл эдэ бүхы зорилгонуудые бэелүүлдэг, бэелүүлхын түлөө оролдодогшье.

КПСС-эй XXVII съезд дээрэ хүн бүхэнэй үүргые дээшэлүүлхэ тушаа шухала зорилго хараалагдаһан байна. Энэ талаар ажахы доторнай мүнөө тодорхой худэлмэри ябуулагдажа эхилэнхэй. Иимэ харюусалгатай, бүхы талаараа өхэ удха шанартай хэрэг бэелүүлхын түлөө ажалша коллективүүднай, мүн һаалишан, малшан, механизатор, луговод бүхэмнай мүнөө туйлаад байһан үрэ дүнгүүд дээрэһээ үндэһэлжэ, саашадаа өөһэдынгөө ерга боломмжонуудые, неосэнүүдые хэрэглэхэ зорилго табгад, тэрэнэ дүүргэхын хойноһоо оролдожо ябана.

Ямаршье амжалта хүнүүдэй оролдолгоһоо, тэдэнэрэй мэргэжэл шадабариһаа, байра байдалһаань сэхэ дулдыдаха байна. Энэ талаар ерээдүйн хүнүүдые — ажахынгаа баялигые бэлдэхэ хэрэгнай хүүгэдэй саадһаа, һүүлээрнь Гильбэрын дунда һургуулиһаа эхи үндэһэтэй гэхэ байнаб. Эндэһээл манай ерээдүйн малшад, механизаторнууд, тариашад, овощ ургуулагшад, луговодууд урган гарана. Үхибүүднай һургуулида һураажа ябахадаа, нинтын аша туһатай үйлэдмэридэ олоор хабаадуулагдана. Ахалагша классуудай һурагшад зунай амаралтынгаа үедэ түрэл совхоздоо өхэ туһаламжа хүргэдэг заншалтай. «Юность», «Романтик» гэһэн ажалай-амаралтын лагернуудта үхибүүд олоороо ерэжэ, огородой эдэ ургуулна, хурьгадые эрхим һайнаар харуулна. Хараад үзэхэдэ, малшадай, тариашадай үхибүүд хара багаһаа хойшо эхэ, эсэгэеэ дахажа, гэртэхинэйнгээ эрхилжэ ябаһан ажалда дүршэдэг гээшэ. Иигэжэ манай үхибүүд багаһаа ажал хэжэ һурана, тэрээндэ үнэн зүрхэнһөө дүрлана. Һүүлээрнь томо болоод, һургуулияа дүүргэһээр түрэл ажахыдаа үлэжэ, малшадай, механизаторнуудай зэргэдэ ороно.

Залуушуулые эубоор һурган хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ нютагай сомоной Советэй гүйсэдком, партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд хубитаяа оруулха үялгатай. Һүүлэй үедэ соёлоймнай, байшангай худэлмэрилэгшэд мүнөө сагай эрилтээр ажалаа хараа байса һайжаруулаа. Ураи һайханай бүлгэм, арадай театр байгуулагдаа. Малшад, механизаторнууд ажалай һүүлээр, үдэшэлэн соёлойнгоо байшандa сугларжа, тусхай табигдаһан программын ёһоор бэлэдхэл хэнэ, элдэбын харалгануудые үнгэргэнэ, зугаа наада эмхидхэнэ. Иимэ худэлмэри ябуулһанай ашаар мүнөө ари ууха ябадалтай эрид тэмсэдэг болообди. Ажалай журам һайжараа, хүнүүд даалгагдаһан ажалдаа һайнаар хандадаг болоо.

Ажахынгаа худэлмэрилэгшэдэй эубоор, һайнаар ажаллаха, амарха хэрэгтэ совхозой дирекци онсо анхаралаа хандуулдаг. Соёлой, социально-ажаһуудалай болон үйлэдбэриин объектнүүдые иигээд олоор бариданг болохомнай. Мүнөө хүүгэдэй саадай, дундa һургуулиин байшангууд үргэдхэгдэжэ байна. Энэ жэлдэ нефтебаза, спортивно-һорилгын зал, Гильбэрэ тосхондо малшанай байшан бариндажа эхилхэнь. Малай олохон байранууд, малшадай гэрнүүд, улаан булангууд һэльбэн шэнэлэгдэхэ юм.

Жэл бүхэндэ худөөдэ худэлдэг хүнүүдэй салин хүлһэниинь дээшэлжэл байна гэжэ иимэ тоо, баримтанууд дээрэһээ харуулнуу. Үнгэрһэн арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада совхозой худэлмэришэн бүхэнэй салин хүлһэниинь жэлдээ дунда эзэргээр 1838 тухэриг һоо 2101 тухэриг тэ хүргэгдөө. Энэмнай манай ажабайдалай эхин үндэһэн болоно гээшэ ааб даа.

Ажахымнай мэргэжэлтэдээр гүйсэд хангагданхай. Эдэ нүхэдная бултандаа шахуу дээдэ тусхай һургуули дүүргэһэн. Институт болон техникумүүдые дүүргэһэн гурба-дурбэн мэргэжэлтэн жэл бүхэндэ манда худэлхээ ерэнэ. Мүнөө совхозой дунда шатын звеногой 22 мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд дээдэ ба дунда тусхай һургуулинуудта һураже, мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ.

Манда ажал хэрэгээрээ суурхаһан туруушуул олон. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүнгөөр ажалдаа амжалта туйлаһан малшад — республикын гаһьяата малшан, үхэрнүүдые шахан таргалуулгын гүүртые даагша Б. Т. Шарапов — «Хундэлэлэй Тэмдэг», малшан А. Г. Гомбожапова, тугалшан Д. Ц. Очирова гэгшэд Ажалай Алдар Солын гурбадахи шатын орденуудаар шагнагдаһан гаһьяатай. Табан Эхэ-Геройнууд совхозой үйлэдбэридэ амжалта түгсөөр худэлнэ. Эдэнэрэй дундаһаа овощ ургуулагшад Э. Д. Лодоева, Б. Г. Лубсандоржиева болон бусадые нэрлэжэ болоно. Түрүүшүүл огородой эдеэ ургуулха даабарияа 140 процент хүрэтэр дүүргэһэн байха юм.

Совхознай нёдондо жэлые яһала һайн үрэ дүнгүүдтэйгээр түгэсхөө. Мал ажалай продукци үрэндэ худалдаха түсэбүүдээ амжалтатай дүүргэһэн байнабди. Һу һаалиин фермэнүүдэй һаалишад жэлэй даабариһаа гадуур 1800 центнер һу һаажа амжаа. Илангаяа хонишодная һайнаар худэлжэ гараа гэхэ гү, али эдэнэр гүрэндэ ноохо тушааха түсэбөө 9 центнерээр үлүүлһэн байха юм. Ахахын 44 һаалишаной 34-ниинь һу һааха уялгаяа болзорһоонь. Холо уридшалаа. Тодорхойлбол, хоёрдохи һунэй фермэһээ В. Ц. Батуева, В. И. Шарыгина, 4-дэхи фермэһээ Ц-Х. Пурбуева, Х. Пурбуева, нэгэдхи һунэй фермэһээ Б. Нэмсараева, М. Дашиева гэгшэд социалис мүрысөөнэй манлайда ябажа, тус тустаа 40 тонноһоо үлүү өхэ һу һаеһан гаһьяатай. Кокориной һунэй фермын коллектив үнгэрһэн жэлдэ хоёр дахин район соогоо түрүүлжэ, КПССэй райкомой, райгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртөө һэн. Эхэ-герой Б-Х. Г. Вамбуеваагай даадаг хонишодой бригадын ажал хэрэгнынь ганса нютаг соогоо бэшэ, мүн район, республика дотороо суурханхай. Жэл бүхэндэ худэлмэридоо үндэр дүнгүүдые түйладаг, гэр бүлөөрөө, үхи хүүгэдээрээ худэлдэг тариашад, огородой эдеэ ургуулагшад, малшад манда олон. Эдэнэрэй ажалаарнь бидэ ходо һонирхожо, дэмжэхэ саггань дэмжэжэ, амжалта түгсөөр худэлхэдэнь баярлажа ябагшабди. Эдэмнай манай гол баялиг болоно бшуу. Тэжээл бэлдэхэгшэд, луговодууд, тариашад нёдондо баян ургаса ургуулжа, үбһэ бэлдэхэ түсэбөө 141, силос — 140, сенаж болон витаминтай ногооной гурил — 2 дахин, ороо-ноо тариа сүглуулха даабариа 182 процент дүүргэнэн байха.

Ушар тиимэһээ энэ жэлэй малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ арга боломжотойбди гэжэ һанахада, урдамнай хүлеэгдээгүй бэрхэшээлнүүд ушарна.

Худэлмэриингээ эрхэ байдалай һайн болоод, хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдэй зүгһөө удэр бүриин анхаралай табигдадаг байхадал, хүн бүхэн ажалдаа үнэн зүрхэнһөө оролдожо, урмэ баяртай, эдэбхи үүсхэлтэйгээр худэлхэ ушартай. Юуб гэхэдэ, ямаршье түсэб, уялгын дүүргэлтэ хүнүүдэйл оролдолгоһоо дулыдаха ха юм.

П. БАНЗАРОВ,
Иволгын районой «Заветы Ильича» совхозой директор.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ
тодто мэдээсэл

СЕКРЕТАРЬНАРАЙ ЗҮБЛӨӨН

КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомдо партийна эхин организацинуудай секретарьнарай зүблөөн боложо үнгэрбэ. Энэ зүблөөн дээрэ партийн райкомой секретарь Н. Т. Хабалов үгэ хэлэжэ, районой ажалшадай арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ хэр эзргээр худэлжэ гараһан тухай хөөрэжэ, партийна организацинуудай үүргэ дээшэлүүлхэ, партийна журам бэхижүүлхэ гэхэ мэтын асуудалнуудта секретарьнарай анхарал хандуулаа.

Партийн райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша И. С. Миронов үгэ хэлэхэдээ, партийна суглааануудые үнгэргэхэ асуудал шэнжэлжэ, ажаглалтануудые хэһэн байха юм. «Коммунизм» колхоздо, «Агропромстройн» оньһожоруулагдамал-нүүдэл колоннодо партийна суглаанууд бэлэдхэл муутайгаар үнгэргэгдэнэ гээд тэрэ тэмдэглээ. Тиихэдэ зарим партийна организацинуудта суглаанууд эдэбхигүйгөөр, хуушанайнгаа түхэлөөр үнгэргэдэнэ. Шүүмжэлэл, өөрыгөө шүүмжэлэл дэлгэрнэгүй, зарим коммунистнууд элдэб шалтаг урдаа бараад, суглаандаа ерэнэгүй. Эдэ бүгэдэ партийн табиһан мүнөөнэй эрилтэтэй тааранагүй. Эдэ дутагдалнуудые дары усадхажа, иимэ парторганизацинуудай секретарьнарһаа шангаар асуудаг болоо гээд тэрэ хэлэбэ.

Тиихэдэ үгэ хэлэгшэ партийна эзргэнүүдые бэхижүүлхэ асуудалай баһал муугаар шиидхэгдэжэ байһан тухай тэмдэглээ. Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг комбинадай, оньһожоруулагдамал лесхозой, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Знамя Ленина» колхозуудай, «Эрдэм» совхозой партийна организацинуудта һүүлэй үедэ энэ асуудалда анхарал һуулаар хандуулагдана. Ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй бэелүүлхэ үүргые партийна организацинуудай бэедээ даважа абадаг ушар шүүмжэлэгдээ. Энэ хадаа хүмүүжүүлхы, кадрнуудые бэлдэхэ худэлмэридэ муу нүлөө үзүүлнэ. Ажалша коллективүүдтэ партийна бүлэгүүдэй үзүүлдэг нүлөөе эрилтэ табигдаа.

Партийн райк... ганда болон ах... гые даагша А. ренов ажалша... ческэ, эконом... сал һайжаруулха... шухала байһан ... «Одон», Сутайн ... һуралсал муугаар... нэ гээд тэмдэглэ... дэ партийн райк... бинедые даагша ... занова партийна ... шэнэ номуудтай.

Энэ үдэр пар... дые, арадай ... постнуудые хүтэ... тэй зүблөөн үг...

«Амжалтыем хубаалдадаг ахатан»

...Бүтүү. Энэмнай хаа хаанаһаа харьялама урасхалтай Эрхүү голоор хүреэлэгдэһэн горитой олтирог газар юм. Бүри урданһаа хойшо эндэхи зон тэндэ хонин һүрэг, үхэр үбэл зунгүй яһала олоор бариданг һэн. Мүнөөшье Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой нэгэ отара хонид үбэлжүүлэгдэжэ байнхай.

— Энэ өхэ үргэмжэтэй һайн газар. Тойроод ой модо, бургааһатай, шиит нойтоор таһалдадаггүй. Добынь сабшалангай үбһэ ногоон шэмэтэй һайн юм. Үбһыень хура бороодо өхэөр орууланг үйгөөр ногоон зандань хуряажа шадаа һааш, үбэлдөө талха тариаанһаашье дутуугүй үлэтэй, хоолтой байдаг. Тэрэниие хонидто багаханаар эдюулхэдэшье садашоод ябадаг,— гэжэ эндэ олон жэлдэ эхэ хонидые харууһанһан, эрхим ажалайнгаа түлөө Ленинэй орденоор хоёр удаа шагнагдаһан Гатаб Сыбикович Шойбоновэ өөрэдэг.

Тэрэ наһатайшаг боложо, пенсидэ гараха тээшээ өөрынгөө орондо хонишон болохо хүнийне бэдэржэ эхилһэн юм. Совет Армиин уялгата алба дүүргэжэ ерэһэн залуу хүбүүн Ешэ Ангамаевтай нэгэтэ уулзаад, иигэжэ хэлэбэ:

— Шимни намтаяа хонишон болоод хүдэлэл даа. Хаража ябахадамни ши энэ ажалда худэлжэ шадахаар хэбэртэй байнаш. Би бүхы юумыень заажа үгэнэ аабзаб. Ажалдаш туһалхаб.

Ешэ хубүүн өхэшье бодолгото болонгүй зүбшөөгөө һэн. Нютаг зондоо хүндэтэй, суутай солотой хонишон бүрүү тээшэнь заахагүйл ёһотой. Туршаад үзэхэл байна гэжэ тэрэ бодоо. Олон жэлдэ хонин ажалда худэлһэн Екатерина Дансановна эжыньшье хубүүнэйнгээ хүсэлые дэмжэбэ.

Тиигэжэ Ешэ Ангамаев дүршэл өхэтэй хонишоной хажуудa хоёр жэл соо худэлөөд, Гатаб Сыбиковичэй наһанай амаралтада гарахадань, тэндэ ахалагша хонишон болоһон юм. Тэрэ гэһээр залуу хонишон олтирог дээрэ табдахи жэлээ үбэлжэжэ байна. Эдэ жэлнүүдтэ зуун эхэ хонин бүриһөө 100, мүн тэрээнһээ слоншье хурьгадые абажа түлжүүлнэ. Тусхайлбал, нёдондо харууһалдаг бүхы 348 эхэ хонидһоо 355 хурьга абажа томо болгоо, хонин бүхэнһөө 3,7 килограмм нооно хайшалаа.

— Багшынгаа найдалые харюулжа, ажалайнь солые үргэлжэлүүлжэ ябаһандаа баяртайб. Юрэдөөл, ахатамни амжелтыем хубаалдаха ёһоороо хубаалдана. Саашадаешье олтирогой түрүү хонишод гэһэн алдар нэрые унагаахагүй гэжэл оролдохоб,— гээд Е. Ж. Ангамаев хэлэнэ.

Хуушанай хонишон Гатаб Сыбикович урда мэтэ залуу нүхэртээ баһал ходо уулзажа, ажалаарнь һонирхожо, хэрэгтэй зүбшэл заабари үгэжэ байдаг.

Мүнөө Бүтүүгэй хонишод үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэнэ. Шэнэ түл абалгада хэрэгтэй бүхы юумые жэншэдгүй бэлдэнхэй. Илангаяа үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ үедэ ахалагша хонишэнтой хамта аха дүүнэр Сергей, Будажаб Шойбоновууд, Бэлигтэ Бимбаев гэгшэд эдэбхитэйгээр худэлһэн байна.

— Байгша ондо зуун эхэ хонин бүриһөө 110-һаа үсөөн бэшэ хурьга абажа түлжүүлхэ, тэдэниие тус бүридэнь 26 килограммһаа бата бэшэ шэнгүүртэй болгожо эхэһээнь һалгааха, хонин бүхэнһөө 3,6 килограмм нооно хайшалха гэжэ социалис уялга абанхайбди. Энээнээ заатагүй дүүргэхын түлөө шадалааараал оролдохо болонобди. Мүнөө жэлнай онсо илгаатай гүб даа. Агууехэ Октябриин 70 жэлэй ойдо хүн бүхэн өөрын ажалай бэлэгтэй ерэхэ ёһотой ха юм, — гэжэ Ешэ хэлэнэ.

Ж. ЮБУХАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Е. Ж. Ангамаев (баруун гарһаа) өөрынгөө замай залууршан, суута хонишон байһан Г. С. Шойбоновтой.

Түнхэнэй район. В. ТУЛАЕВАЙ фото.

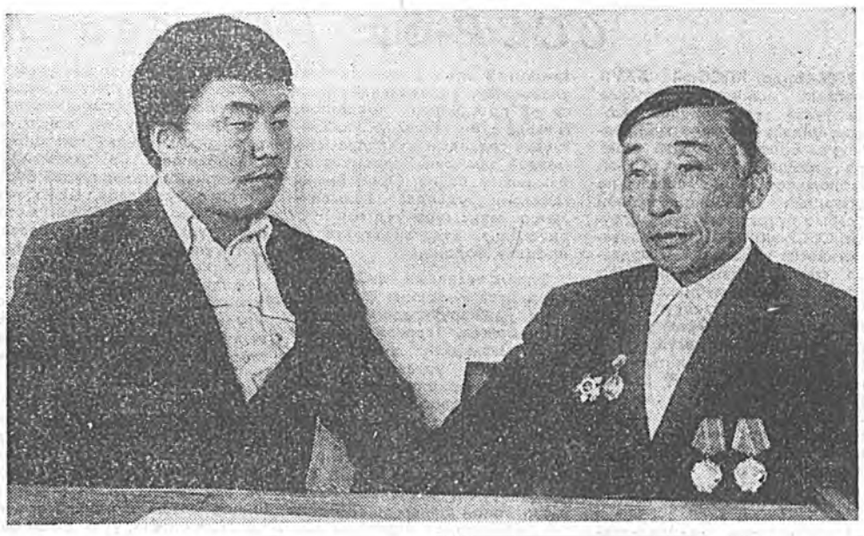

МҮРЫСӨӨНЭЙ ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

АЛДАР СОЛЫ... ДУУДАЖ А...

1986 он үнгэрбэ... Евдокия Жамьяновна Дармаевагай ажаллажа эхилһэн 40 жэлэй ой гүйсэбэ. Тэрэ 30 жэлэй туршада һаалишанаар ажаллаа. Һүүлшын 15 жэлдэ район соогоо һаалишадай дунда эрхимлэжэ ябана.

Евдокия Жамьяновна 55 наһа хүрэжэ, пенсидэ гарабашье, ажаллажа ябаһан зандаа. 1986 ондо үнээн бүриһөө Е. Ж. Дармаева 3000 килограммһаа үлүү һу һааба! Бодомжолоод үзэхэдэ, ямар һайханаар үнгэржэ ябаһан наһан гээшэб. Үнэн сэхэ, үргэн уужам сэдьхэлтэй, бүхы хабяяа ажал худэлмэрийдее зорюулһан лэ эхэнэр дал. Һаяхан Дэрэзнэй совхозой директор В. А. Дандаровтай уулзахадамни:

— Евдокия Жамьяновна эсэшэ сусашагүй, мүнөө сагай ажалай баатарнуудай нэгэниинь гээшэ. Хайшаашье ошоогүй, гансахан Аллын фермэдэ 30 жэл соо һаалишанаар ажаллаа. Һүүлшын арбаад жэлэй туршада үнээн бүриһөө 2000 килограмм һу һаагаа. 1986 ондо үнээн бүхэнһөө 3200 килограмм һүн һаагдаа! Тиихэдэ манай үнээд нютагай үүлтэрэй ха юм. Иимэ өхэ һу һаахын түлөө өхэ ороолдолго хэрэгтэй, хара хүлһөө һайсахан адхажа, ажаллаха ёһотой,— гэжэ хэлээ һэн.

— Дармаевада адлаар ажаллаха һаалишад үсөөн. Мүнөө жэлдэ район соомнай 3000-таная хилэ дабагша измэбэ. Тэрэ нютагаймнай басаган, мүнөө Гаргада ажаллаадаг Дэжэд Шарланова болоно. Дэжэд Евдокия Жамьяновнагай һуралаһан һаалишан гээшэ ааб даа,— гэжэ совхозой үнинэй зоотехник Ц. Э. Дудаев хөөрэнэ.

Евдокия Жамьяновнагай суглааануудта уригдажа гү, али ниитыншье, хубиингаашье хэрэгээр хото, хүдөө гараха болобол, өөрынгөө орондо хүбүүгээ орхёод ябадаг заншалтай. Тугшаржа ябаһан һаалишадта юун дабхар ажал гаргахабиб гэжэ тэрэ тоолодог.

Һаалишанаар худэлжэ, мүнөө пенсидэ гараһан Самоцырен Будаева иигэжэ хөөрэнэ:

— Евдокия Жамьяновнатай хэдэн арбаад жэл нэгэ хотон соо ажаллааб, суутаа пенсидэ гараабди. Пенсидэ гараһанай удаа 2 жэл соо тугалшанаар худэлөө һэм. Мүнөө гэртээ миин һуухадаа, энэ тэрэ юумэ ухаан бодолдоо гүйнгэхэш. Дармаевагай ажалша бэрхыень гайхадагби. Тэрэ баг балшар наһанһаа үншэн үлэһэн басаган юм. Багаһаа ажалай амта үзэһэн хүн даа. Дуся балшар наһанһаа үнөө һаадаг, үбһэ сабшадаг байгаа. 7 класс дүүргээд байхадань, нагса биинь наһа баража, Дуся Гажидма эгэшэтээ үлэшөө бэлэй. Саашадаа һургуулида һураха аргагүй, 15 наһатай басаган малшанаар худэлмэрилхэ баатай болоо...

Аллын һүнэй фермэ урдандаа тосхонһоо 2—2,5 модоной зайда байһан юм. Үглөөнэй 4—5 часта бодожо, үбэлэй 40—50 градус хүйтэндэ фермэдээ ерэхэнь һаалишадта тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ һэн. Нэгэтэ Евдокия Жамьяновна партийна суглаан дээрэ һаалишадтай байха гээ һаа, фермэдэ дүтэ гэрнүүдые бариглы гэжэ сэхэ хэлэһэн юм. Мүнөө һаалишад фермынгээ дэргэдэ уужам дулаан гэрнүүдтэ ажаһуудаг, һаалишадай пенсидэ гераходань, басагадынь эхэнүүдээ һэлгэжэ һаалишад болодог заншалтай. Мүнөө Аллын фермэдэ һаалишад дуталданагүй.

Евдокия Жамьяновна Аллын фермын шэнэ байра бариха асуудалнуудые аймагай өхэшье, багашье суглаанууд дээрэ табидаг байһан юм. Совхозой модошо дархашуул Хурамхаанай 1010-дахи ПМК-гай барилгашадтай хамта шэнэ жэлэй урдахана 200 үнөө байлгаха байна ашаглалгада үгэбэ. Совхозой модошо дархашуул Семен Ринчиновэй хүтэлбэри доро 2-дохи байра барижа эхилхэнь. Тэрэнэй ашаглалгада ороходо, Аллын фермэ 400 үнөөнэй комплекс болохо юм. Нёдондо жэлһээ һайн үүлтэрэй ашаг шэмэтэй үнөөд болохоор хешарагууд тусгаар нарин харууһанда тулжүүлэгдэнэ. Энэмнай түрүү һаалишанай үүсхэл оролдолго бэелүүлэгдэжэ эхилбэ гээшэ.

Аллын фермын захада 70 гектар газар бии юм. Урда жэлнүүдтэ тэндэ силос дараха тариа таридаг байгаа.

— Аллынгаа фермын дэргэдэхи газарые үшөө үргэдхөөд, олон жэлдэ үргадаг ногоо таридаг болоё. Аяан, ботооло, һорюурһаа силос зөохэдэ болохо ха юм,— гэжэ нэгэтэ Евдокия Жамьяновнагай суглаан дээрэ дурадхахада, тэндэ һуунһан коммунистнууд булта зүбшөөбэд. Тэрэ гэһэн сагһаа хойшо 4—5 жэл үнгэрөө. Мүнөө Аллын фермын элдин соо һаалишан бүхэндэ хэдэн бүхалай һууритай 2—2 сомоо сомогдодог болонхой. Элдин соогоо үбһэтэй һэн тула һаалишадай һанаа сэдьхэл дүүрэн байдаг. Юуб гэхэдэ зөөбэри үбһэн, амта шэмтэгүй байдаг. Тэздшье газаагаа, элдин соогоо үбһэтэй байхадаа, һаалишад тугаллаха үнөөдээ эртэзнһээ үбһөөр эдеэлүүлдэг байна.

— Тугаллаха үнөөдтэ силос, сенаж үгэхэдэ тамир — тэнхээгүй тугалнууд түрэдэг, үшөө тээд гараһаар шэшэжэ тамаа хэдэг,—гээд Евдокия Жамьяновна хэлэдэг. Урдандаа тугаллаха үнөөдтэ түрэ гэртэһээ үбһэ зөөжэ эдюулдэг байгаа юм.

Евдокия Дармаева бусад һаалишадтай адли эрхэ байдалда худэлбэшье тад ондоо үрэ дүн туйлана. Түрүү һаалишанай дүй дүршэлые халан абаха, залуушуулда ойлгуулха, олоной шадабари болгохо хэрэгтэй. Сэбдэг хүйтэн уларилтай Баргажан, Хурамхаан нютагуудай эрхэ байдалда иимэ эрхим дүн туйлаха бэлэн бэшэ. Тээд энэ дабагдахаар лэ дабаан гэжэ Е. Ж. Дармаева бодото хэрэгүүдээрээ гэршэлэн харуулна. Тэрэнэй амжалтата ажалай зарим «нюсанууд» тухай хэдэн баримта дурдая.

Е. Ж. Дармаевагай даажа абаһан үнеэдэй нэгэниньшье һубайрдаггүй, саг соонь үнеэдээ ороондо оруулха гээшые түрүү һаалишан тон шухала, эгэзл кангин уялга гэжэ тоолодог.

Тугаллаһан үнеэнэйнгээ хойноһоо ёһотойл харууһа хэдэг даа: бүлөөн үн... нөөсэлжэ байһан... һөөр эдеэлүүлдэг... дээ удэртэ 3—4... юм. Эгээл энэ үе... түлөө тэмсэл эхи... нагдана. Түрүү һа... бүхэнэйнгөө абар... дэдэг. Тиигэншье... Үшөө нэгэ нө... Евдокия Жамьяно... амһарта соо үне... 3—4 хүнэг хүртэ... бэлдэдэг. Фермы... бултадаа иимэ т... дэг. Тээд зарим... һэн бурдуг сиидэ... тэн байха. Евдоки... на үнеэдээ һааха... лөөнэй һаамда үн... тэжээлээ яаралгүй... юм. Тэжээлдэ орс... нуудые боошхо с... наар худхаад, халу... тээхэ, дахин худхэ... нартай болохыень... хойноо дулаанай... гөөр хушадаг. ... үнеэдтээ тэжээлэ...

Евдокия Жамьяно... ша бэрхэ нютаг н... тэй гэр бүлэтэй. ... дархан нүхэртэйгээ... бүүдые үргэжэ, ... гаргаа. Дарээндэ... рой уран гараар... һон гэр байра, ... олон дан. Тэдэнэ... дынь түрэлхидэй... ажалша бэрхэнүүд... хоздоо худэлмэрэ... шэ намаргаа Ку... буулгажа, тэрэ н... Ехэ хүбүүниинь... дүүргэһээр совхо... гын-Адагай фер... шан боложо ошо... басаганиинь Н... худалдаа наймаа... га һурана.

Үнгэрһэн жэлд... голой нютагуудай... рүүшынхиеэ Хура... оной Дэрэзнэй с... лишад үнеэн бүр... лограмм һу б... баяртай мэдээсэ... һанаа сэдьхэл... жэлэй эхиндэ н... най тараа. Дэр... арбан хоёрдохи... түрүүшын жэлдэ... нооно, мяха худа... дүүргэнхэй. Зүб... рэгээрээ нэрэтэй... лоһон түрүүшүү... шээгээр, эдэбхи... ажал худэлмэри... шатай ябадаг... хойто Хурамхаан... эрхим һаалишадай... публикын гурба... клубай гэшүүн... мьяновна Дармаев... эдэбхи үүсхэлшэд... рүү һаалишанай... ежалай дүй дүрш... шадабари болгох... дэлмэри ябуулг... гээд һанагдана. ... лэй жэлнүүдтэ р... шадай уулзалганд... дэнэгүй.

Хоёр жэлэй с... вагай һургаал гэ... хидэгдэнэн аад, ... рэ үлэшөө. Район... лишадай дунда ... нэрэмжэтэ дамж... пел бии болгодо... энэ худэлөөн эхи... хай.

Нютагайнгаа б... лые дуудажа, аж... ажабайдалайнь н... рим худуданууд...

Хурамхаан.

ХАРИЛСАА ХОЛБООН ТУҺАЛНА

ТЮМЕНЬ. «Тура» нэгэдэлэй гэр барилгын комбинадай барилгын талмай дээрэ багашаг зохид таарүү гэр бии болобо. Баруун Сибириин нефть болон газ олзоборилогшодто хожомоо иимэ гэрнүүд баригдаха юм. Предприятиин түрүүшын ээлжээе худэлгэхэ талаар худэлмэри эхилээ. Тэрэнэй хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүд Финляндиһаа асарагдаһан байна.

— Финляндиин гурбан фирмэтэй хэлсээ баталанхайбди,— гэжэ комбинадай ахамад инженер А. Черменин хэлэнэ.— Фин мэргэжэлтэдтэй хамта автомат линиинүүдые хабсаргажа байнхайбди. Гэр барилгада түрүүшынхээ ЭВМ хэрэглэгдэхэ. Юуб гэбэл, иимэ нэгэ-хоёр гэр бэшэ, харин бүхэли нуурин тосхон — 18 байра бариха болонобди. Мүнөө жэлдэ түрүүшын 75 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра бариха ёһотойбди. Түсэбтэ табан жэлэй эсэс тээшэ 500 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра баридаг болохобди.

— Комбинадай түрүүшын ээлжээн нэгэдэхи кварталда худэлжэ эхилхэ ёһотой, — гэжэ Рауте-Штрайф фирмын хабсаргагшадай бригадын хүтэлбэрилэгшэ Мартти Вихерваара хэлэнэ.— Танай сроной олохон хото городуудта худэлжэ үзэһэн байнаб, гэбэшье эндэ онсо эршэтэйгээр худэлнэбди. Тюмеиьдэ ерэһээр ороймоол 9 һара болобошье, ехэ юумэ хээбди, хоёрдохи ээлжээе барижа эхилхэ бэлэдхэл хэгдээ. Хоорондоо эбтэйгээр худэлнэбди, суглаа амардагбди, технологи һайжаруулха талаар шэнэ дурадхалнуудые суглаа зүбшэн хэлсэдэгбди, шухала хубилалтануудые оруулдагбди. Шэнэ уулзалганууд, хамтын энэ худэлмэри хүлеэнэ.

БОДОТО ЯБУУЛГАНУУДТА НҮЛӨӨЛХЭ ШЭГЛЭЛНҮ...

АГИТАТОР, ПОЛИТИНФОРМАТОРНУУДТА ТУҺАЛАМЖА БОЛГОН...

Социализмын политическэ экономиие КПСС-эй XXVII съездын зохёохы ёһоор хүгжөөлгэ

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVII съезд хадаа партиин болон арадай ажабайдалда эзэлдэг марксистско-ленинскэ теориин һуури ба үүргэдэ, мүнөө үеын гол шухала асуудалнуудые найруулан зохёохо ба шиидхэхэ талаар тэрэнэй удха шанарта онсо анхарал хандуулһан юм. «Удаан болзорой, гол шухала удхатай зорилгонуудые найруулан табихадаа, Центральна Комитет ниитын хүгжэлтын бодото научна теори болохо марксизм-ленинизмые залан сэхээр хүтэлбэрилгэ болгодог байна. Тэрэ ажалша хүнүүдэй үндэһэн шухала аша туһануудые, социальна үнэн зүб байдалай нангин зорилгонуудые элирхэйлэн харуулна»—гээд КПСС-эй ЦК-гай Политическэ элидхэл дотор хэлэгдээ бэлэй. Худэлмэришэн ангиин революционно бусадшье партинуудай ажал ябуулга марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури дээрэ эрхилэгдэдэг юм гэжэ бэһал тэмдэглэгдэнэн байна.

Партиин зохёохы ухаан бодол хадаа нэн түрүүн ниитын хүгжэлтын хуули ёһонуудые шэнжэлгые баяжуулһан экономическа теориин хэдэ хэдэн шэнэ заабаринуудые зохёон найруулга дотор эли тодоор харагдана.

Теоретическэ ухаан бодолой шухалын шухала туйлалта гэхэдэ, обществын шанараараа шэнэ байдалда шэлжэн ороходо шиидхэхы арга хэрэгсэл болохо, социально-экономическа хүгжэлтые түргэдхэлгын тон хэрэгтэй байһан тухай тобшолол мүн болоно. «Ороной социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхалга хадаа манай бүхы шухала асуудалнуудые: ойрын ба холын хараатай, экономическа ба социальна, политическэ ба үзэл сурталай, дотоодын ба гадаадын зорилгонуудые шиидхэхэ түлхюур мүн болоно. Иматтал энэ аргаар совет обществын шанараараа шэнэ байдал туйлагдаха ергатайшье, ёһотойшье байна бшуу»,—гэжэ М. С. Горбачев онсолон тэмдэглээ бэлэй.

Хурдадхалга — энэмнай нэн түрүүн экономическа ургалтын эршые дээшэлүүлгэ мүн. Энэ ябадалай гол удхань гэхэдэ, ургалтын шэнэ шанар туйлаха хэрэг болоно. Тэрэ эрдэм-техникын дэбжэлтын үндэһөөр үйлэдбэриие али болохоор, эршэ түгсөөр хүгжөөлгэ, экономикын байгууламжые шэнэдхэн хубилгалга, хүтэлбэрилгын, ажалай эмхидхэлэй ба урмашуулгын ашаг үрэтэй түхэл янзануудые хэрэглэлгэ болоно ха юм.

Хурдадхалгын хараа шугам хадаа социальна эдэбхитэй политика бэелүүлхэ зорилго табина. Тэрэшэлэн энэмнай ниитын харилсаануудые нарижуулан һайжаруулхые, политическэ ба үзэл сурталай эмхи зургааануудай худэлмэриин онол арга ба түхэл маягуудые шэнэлхые, социалис демократиие түнэзгырүүлхые, албан хойрог хүбилашагүй байдалые хуушанай ёһоор юумэндэ хандаха ябадалые эрид шууд үсадхахые баадхана гээшэ.

Олониитэ ажалшадай зохёохы хүсэ шадал, социализмын айхабтар өхэ нөөсэ арга боломожонууд ба булюу һайн талануудые бүри гүйсэд дүүрэнэр, удаа дараалан хэрэглэлгэ хадаа обществын социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхажа шадаха гол арга һүхэсэл мүн. Энэ булюу һайн таланууд хадаа үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдэй ниитын мэдэлдэ байһантэй, арадай ажахын түсэбэй ёһоор хүгжэдэг байһантай, экономикын хүгжэлтын социальна шэглэлтэй, обществын бүхы гэшүүдэй социально-экономическа адли тэгшэ эрхэнүүдтэй, хүтэлбэрилгэдэ ажалшадые хабаадуулгатай сэхэ холбоотой байна бшуу.

Хурдадхалгын хараа бодолые зохёон табихын тула социализмын политическэ экономиин бусад шухала асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэй болоо.

Хүгжэлтын гол эшэ үндэһэн болохо үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй ба үйлэдбэриин харилсаануудай хоорондохи холбоо барисаае гүнзэгыгөөр шэнжэлхэ хэрэгтэй болоһон байна. Иимэ политико-экономическа шэнжэлгын шанараараа шэнэ хэм хэмжээн болбол тэдэнэй хоорондо гарадаг зүришэлдөөнүүдые элирхэйлхэ ябадалтай холбоотой юм.

Нэгэ талаһаа, үйлэдбэриин социалис харилсаанууд (ниитын зөөриин талаар харилсаанууд, түсэблэлгын, нүхэд ёһоной харилсаа холбооной, бэе бэедээ туһалалсалгын гэхэ мэтэ харилсаанууд) үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые түргэхөөр хүгжөөхэ бодото арга боломжо байгуулжа үгэнэ. Тэрэниие эрдэм-техникын дэбжэлтын шиидхэхы шэглэлнүүдтэ материальна болон ажалай нөөсэнүүдые нэгэдүүлэн зорюулһанай, экономическа хүгжэлтын социальна ут зорилгонуудые түсэбэй ёһоор түрүүлэн шиидхэһэнэй, нэгэн ниитэ эрдэм-техникын политикые бэелүүлһэнэй ашаар туйлажа болоно. Гэбэшье, нүгөө талаһаа, партиин XXVII съезд дээрэ онсолон тэмдэглэгдэнэнэй ёһоор, «социалис эрхэ байдалда үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй шэнжэ шанарта, ү

В. И. Ленинэй Түбэй музейдэ

...ОРОНОЙМНАЙ ҮНЭТЭ ЭРДЭНИ БАЯЛИГ

...дехи В. И. Ленинэй музей болбол дэлхэйн ...омо музейнүүдэй нэгэ... Түүхын шухаг экс... ...ехэнхидээ хүнүүдэй ...нэн үнэтэ зүйлнүүд ...ай эндэ орожо байдаг. ...н уласхоорондын удха ...тай шэнжэлхы бүхэли ...ургаан болоно. Музейн ...агдаһан үдэрһөө хой... ...бин жилэй туршада му... ...ма үүргэ дүүргэнэ.

...ний ажаябадал ба ажал ...а-тухай, коммунистнуу... ...эртнин байгуулагдаһан, ...революционно хүдэ... ...ухай түүхын гол материй... ...ай харуулагдадаг му... ...шуунай байшангые шэ... ...зэйнаха хэрэгтэй болон ...проектнь баталагданхай, ...бэелүүлэгдэхэдэ вы... ...талмай хоёр дахин ...олохо юм.

...ндэ музейе үргэлжэдэнь ...эн һэргээхэ хэрэгтэй ...б, бүхы худэлмэриин үн... ...дахэдэ, музейдэ орогоо... ...юун харуулагдахаб? ...Ленинэй Түбэй музейн ...ой Ольга Кривошина ...тухай хөөрэнэ.

...т үүн бүхэндэ нангинда ...одоог Улаан талмайн ...а, Москвагай түбтэ ма... ...ороной үнэтэ эрдэни бая... ...шодог. Ленинэй музей... ...зон айхабтар олороо ...ой жэл бүри нэгэ хахад ...онхоо дээшэ хүнүүд, ...дэлхэйн 120 гаран ...ооо зуугаад мянган га... ...ийшэд эндэ ерэдэг. ...ыо айхабтар хэзээ хүн... ...ЮНЕСКО-гэй мэдээ... ...ёоор, Ленинэй зо... ...дэлхэйн арадуудай ...дэрэ толилогдоһон ...роо дэлхэй дээрэ түрүү... ...ууриг эзэлдэг.

...нинэй ажаябадалтай, ре... ...ционно ажал яваулга... ...Түүхөөр танилсахын, Ле... ...Түүхэдэ орхиһон баялиг... ...хэрилсахын тула хү... ...музейдэ ерэдэг. Жэлнһэ ...Ленинэй зохёолнуудаар ...ууллай улам ехэрэ һо... ...одог болоһониинь һай... ...ой. Энэнь дэмы бэшэ, ...ой, һүүлэй үедэ залуу... ...ай эрдэмэй хэмжээн ха... ...байса дэшэлжэ, Ленинэй ...олнуудые гүнэзыгөөр шу... ...а арга болмжо залуу хү... ...олгодоно. Музейн шэ... ...эн эзнагдахада, библисте... ...болон методическа каби... ...дтэ худэлхэ эрхэ байдал ...ерха, экспозициин бүлэ... ...ынэ бүри нэгэ хахад ...ынэр харуулха арга оль... ...юм.

...Музейн нээгдэнэн үдэр... ...хойшо эгэзл ехэ, шухала ...дхэн зэһалгын худэлмэри ...хэнь гэзэ. Музейдэ орого... ...о тэрэ ямар туһа хүргэ...

...Гол асуудалнаа эхилнүү. ...нэй Түбэй музей болбол ...ой выставкын залнууд бэ... ...Энэмнай гансашье Лени... ...орхиһон баялигуудые бэ... ...харин Россида Коммунис ...ийн бии болоһон, тэрэ... ...интернациональна холбоо... ...ой талаар документнууд ...ын материалнуудые хада... ..., соголхо, идхан дэлгэ... ...ой талаар союзууд хоорон... ...ба улаасхоорондын научно... ...ическа түб болоно. Тии... ...ааз музейн шэнэдхэн зэһаг... ...най һүүлээр олон шэнэ ...ааз бии болохо. Совет шэнэ... ...эгшэдэй, мүн манай гадаа... ...оронуудай шэнжэлэгшэ... ...эрилтэнүүдые бүри хүсэ...

...дөөр дүүргэхэ арга боломжо... ...той болохобди.

Музейн хөөжуудахи байшан... ...гуудые нэгэдүүлхэ, Баярай үй... ...лэ хэрэгүүдэй тусхай зал бай... ...гуулха зорилготой проект бэе... ...лүүлэгдэхэ. Тэрэ залһаа хү... ...нүүд Улаан талмай тээшэ гара... ...даг байха. Мүнөөнэй музей... ...нүүд, тэрэ тоодо манай музей, ...миил өөрынгөө үүргые дүүр... ...гэхэ бэшэ, харин музейн ор... ...шон тойронхиие байһан соонь ...үлөөхэ, харин шухала һаань, ...тааруугаар шэнэдхэн хубилга... ...ха бодол проект соо хараа... ...лагданхай.

Шэнэдхэн һэргээхэ худэлмэ... ...риин дүүргэгдэхээр хараалаг... ...даһан 1995 он тээшэ музей ...ямар болохо гэзэшэб? Музейн ...хэрэгые хүгжөөхэ нимэ худэл... ...мэриин дүй дүршэл ямар шэ... ...нэ юумэ олгохоб?

— Нэгэдхэхэр, энэмнай юрэ музей бэшэ, харин мүнөөнэй тон нарин техникээр, онсо шухаг хэрэгсэл зүйлнүүдээр түхеэрэгдэһэн научно-методическа болон идхан дэлгэрүүлгын музейн бүхэли комплекс болохо байна.

Экспозициин харуулагдадаг талмайнуудай хөёр дахин үргэдхэгдэхэдэ, гансашье олон тоото хүнүүдые хүлеэн ябаха бэшэ, харин ямар нэгэн экскурсионно бүлэгые ехээр һонирхуулһан темэдэ бүри тодорхой хөөрэлдөө хэхэ арга олгохо. Кинозалда хөёр дахин олон хүн ородог болохо, фонднуудта бии байһан баялигые үргэнөөр харуулха арга боломжо бии болохо.

Шэнэ талмайнууд болон арга боломжонууд музейн СССР-тэхи гансашье филиалнуудта бэшэ, харин хилын саанахи Ленинскэ музейнүүдтэ методическа ехэ туһалажа үзүүлхэ арга олгохо, Жэшээлбэл, РСДРП-гэй II съездын 80 жэлэй ойдо В. И. Ленинэй Түбэй музейн эмхидхэһэн нүүдэл выставкые дэлхэйн 24 ороной 800 мянга гаран хүн хараа нэн. Мүнөө үедэ Польшодо 6 ленинскэ музей, ГДР-тэ — 4, Финляндида — 3, ЧССР-тэ 2 библиотекэ худэлдэг. Франциада ба Монголдо иимэ музейнүүд бии. Харин манай орондо Түбэй музейн арбан филиал худэлдэг. Владимир Ильичэй ажабайдал ба ажал ябуулгаар хүнүүдэй улам ехээр һонирходог болоод байхада, бусад городуудта (Казань, Куйбышев, Красноярск, Уфа) филиалнуудые нээхэ, мүн тэрэшэлэн Алма-Ата, Душанбе, Ереван городуудта шэнэ филиалнуудые бариха шухала болонхой. Ленинэй ажаһуураһан, худэлһэн гү, али сүдэлгэдэ байһан нютагуудта ажалшадай үүсхэлээр дурасхаалай шэнэ музейнүүд нээгдэнэ.

Музейн хэрэгые эмхидхэхэ талаар дүй дүршэлнай хүгжэжэ байгаа олохон оронуудай, Азиин, Африкын болон Латиин Америкын бүүр ханхай залуу гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдые һургаха арга боломжо олгодог. Онол арганууд эмхидхэлэй худэлмэриие эхилэлгэ, экспонедуудые бүлэг болгон хубаарилга болон музейн худэлмэриин бусад «нюусануудаар» тэдэнэр һонирходог. Тиин бидэшье дүй дүршэлөөрөө дуратайгаар хуваалдадаг байнабди. Шэнэдхэн зэһаха худэлмэриин дүүргэгдэхэдэ, бүхы худэлмэри бүри ехэ хэмжээтэйгээр ябуулагдаха.

Александр КОЧЕРГА.
(АПН).

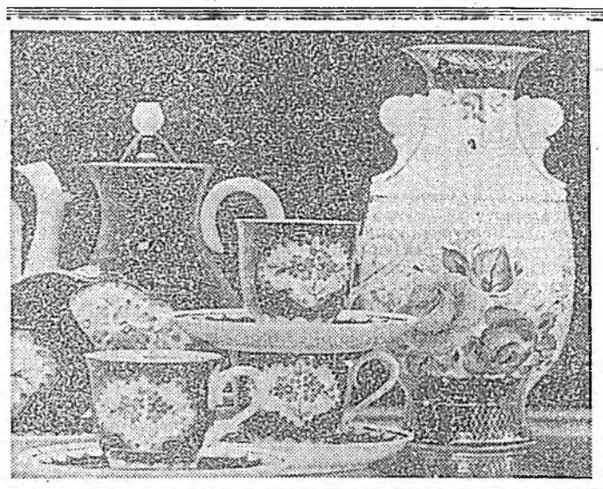

ЖЭЛЭЙ ДҮНГҮҮД СОГСОЛОГДОБО

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

Олонхи гол зүйлэй эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхэ даабаринууд үлүүлэн дүүргэгдээ. Газ, нүүрһэ олзоборилхо, булад, прокат хайлуулха, автомобильнуудые, металл отолдог станогуудые, тоолон тодорхойлолгын техникэ; хубсаһа угааха синтетическэ хэрэгсэлнүүдые, саарһа, мебель болон бусад зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ жэлэй түсэб болзорһоо урид дүүргэгдээ.

Промышленностьда ажалай бүтээсэ түсэбэй ёһоор 4,1 процентын орондо 4,6 процентээр дээшэлжэ, энэнэй ашаар үйлэдбэриин ургалтын 96 процент абтаһан байна. Тэрэнэй ургалта салин хүлһэнэй дундуур хэмжээе дээшэлүүлээ. Промышленна продукциин өөрынь үнэ сэнгыо хямдаруулха түсэб дүүргэгдээ, ашаг олзо ехэдхэгдээ.

Газай ба нүүрһэнэй промышленность тогтууритай һайнаар худэлнэ. Нефтин промышленностиин ажал хэрэгүүд зарим тэды һайжаруулагдаа. Тиигэжэ нефть олзоборилхо талаар урда тээнь туйлагдаһан хэмжээн һэргэгдээ. Гэхэтэй хамта 2 миллион шахуу тонно нефть, тэрэ тоодо газай конденсат дутуугаар абтаһан байна.

Чернобыльскын АЭС-тэ болоһон аварийнаа улэмжалан, мүн зарим нютагуудтахи гол мүрэнүүдэй үйнаай гүйхэрһэн дээрэһээ электрын эльэ хусэ үйлэдбэрилхэ түсэб дүүргэгдэбэгүй.

Гол зүйлэй металлопродукци: булад, хабтайлгамал хара түмэр, булад хоолой сорогнуудые үйлэдбэрилэн гаргаха талаар түсэблэгдэһэн хэмжээн үлүүлэгдэһэн байгаа. Алмалта арьбалаттатай элдэб зүйлэй металлопродукци үйлэдбэрилхэ талаар шэглүүлэгдэһэн хэмжэнүүдые бэелүүлһэнэй ашаар жэлдээ 1,7 миллион шахуу тонно металл алмаха арга олгобо. Гэбэшье эдэ бүхы талаар ороной эрилтэ хэрэглэмжэнүүд гүйсэд хангагдаагүй.

Машина бүтээлгын комплексдо продукциин ниитэ хэмжээнэй ургалта бүхы промышленностиинхида орходоо 1,3 дахин дээшээ байна.

Гэхэтэй хамта машина бүтээлгын комплексдо ажахы эрхилэлгын шэнэ эрхэ нүхэсэлнүүдэй арга боломжонууд гүйсэд дүүрэнээр бэелүүлэгдэбэгүй.

1986 ондо 313 миллиард түхэригэй арадай хэрэглэмжын эд бараан үйлэдбэрилэгдөө. 1985 онойхитой жэшээбэл, эд бараа үйлэдбэрилгэ 6 процентээр ургаа. Арадай хэрэглэмжын олонхи эдлэй эд бараа, тусхайлбал, бүд, нэхэмэл эдлэнүүдые, радиоприемно техникэ-рэлгэнүүдые, мебель үйлэдбэрилхэ түсэбтэ даабаринууд үлүүлэгдэһэн байна. Гэхэ зуура өёмол хубсаһа хунар, арһан гутал, спортын ба аяншалгын эдлэб эд бараа, хүүгэдэй болон залуушуулай ассортименты эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхэ түсэбүүд дүүргэгдэбэгүй. Нэһатай хүнүүдтэ зорюулагдаһан эдлэл хэрэгсэлнүүдые гаргалга мүн лэ хангалтагүй байна. Мүнөөнэй зарим эд бараа, тусхайлбал, хоёр болон гурбан камератай холодильнигуудые, хубсаһа угаадаг автомат машинануудые бүтээн гаргалга үшөөл гэгдэлдэ орожо байнхай. Арадай хэрэглэмжын эд бараанай, илангаяа телевизорнүүдэй, холодильнигуудай шанар хангалтагүй муу байнаар.

Ажахые эрхилэлгын шэнэ экономическа эрхэ байдалда агропромышленна комплексын предприятинууд, эмхинүүд хүдэлжэ зарим тэды һайн үрэ дүнгүүдые туйлаба. 1985 онойхитой жэшээбэл, худөө ажахын продукци үйлэдбэрилгын ниитэ хэмжээн 5,1 процентээр дээшэлээ. Агропромышленна комплексын эдеэ хоолой һалбаринуудай бүхы продукци 4 процентээр ургаба. Ниитын худөө ажахыда ажалай бүтээсэ түсэбэй ёһоор 6,7 процентын орондо 6,9 процентээр, харин эдеэ хоолой һалбаринуудта 5 процентээр ургаа.

Колхоз, совхозуудта хүтэлбэрилгын экономическа онол арганнуудые улам үргэнөөр хэрэглэхэ, ажалай ба үйлэдбэриин эмхидхэлые нарижуулан һайжаруулха, хамтын подрядые, хүтэлбэрилгын цеховэ байгуулламжые, ажахын тоосоое, гаргашануудые хиналгын чековэ гуримые нэбтэрүүлхэ талаар ехэ худэлмэри хэгдэһэн байгаа. Урда жэлэйхитэйнь сасуулхада, 1986 ондо бүхы ажал ябуулгын талаар ажахынуудай ашаг олзо 12 процентээр дээшэлжэ, 23 миллиард түхэригтэ хүрэбэ. Гэхэтэй хамта үнгэрһэн жэлдэ 6 мянга гаран колхоз, совхоз худөө ажахын продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулжа шадангүй, гарзатайгаар жэлээ түгэсхэһэн байгаа.

Орооһото ургамалнуудай ургаса гектарай 18 центнер боложо, үнгэрһэн табан жэлэй дунда эзргын ургасаһаа 21 процентээр ехэ болобо. 92,3 миллион тонно шэниисэ, 12,5 миллион тонно орооһон болгогдохо кукуруза, 2,6 миллион тонно барайгар суглуулагдаа. Гэхэтэй хамта, Узбекистанай, Азербайджанай, Молдавиин, Таджикистанай ажахынууд арбан нэгэдэхэн табан жэл соо абтаһан жэлэй дунда эзргын орооһоной ургасаһаа багые мүнөө абаа. Гадна Украина, Грузи, Литва саахарай свёкло, РСФСР, Азербайджан болон Латви овощ багаар абаһан байха юм.

1987 ондо ургаса абалгые хангаха худэлмэри ябуулгдана.

Гол худөө ажахын ургамалнуудай, нэн түрүүн орооһоной, онсолходо, хүсэтэй болон хатуу сортын шэниисэ гүрэнэй худалдан абалга ехэ бологдобо. 103 областиин, хизаагнуудай, автономито республикануудай колхоз болон совхозууд орооһо худалдаха түсэбөө дүүргэбэ.

Урда жэлэйхидэ орходоо 3,3 миллион тонноор ехэ хартаабха, 1,1 миллион тонноор ехэ овощ, 635 мянган тонноор ехэ үрэ жэмэс худалдагдан абтаба.

Ниитын ажахынуудта мяха үйлэдбэрилгэ 8 процентээр, һүн — 5, үндэгэн — 6 процентээр дээшэлһэн байна. Мал ажалай продукци үйлэдбэрилгэ ехэ болголго малай болон шубуунай ашаг шэмэ дээшэлүүлһэнэй ашаар туйлагдаа. Үнеэн бүриһоо һаагдаһан һүнэй дунда эзргын хэмжээн 151 килограммаар гэхэ гү, али 6 процентээр ехэ болобо. Тэд олоор абтаа, малай болон шубуунай гарзалалга бага болоо. Тиигэбэ яабашье колхозууд болон совхозууд малай гарзалалгаһаа боложо, ехэ хохидолдо ороно.

Бүхы янзын ажахынуудта мал ажалай продуктнуудые гүрэнэй худалдан абалга иимэ байна: мал ба шубуун (амидын шэгнүүрээр) — 20 миллион тонно; һүн — 71,8 миллион тонно; үндэгэн — 53,6 миллиард штүүг; нооһон (сэбэр утаһаар) — 242,3 мянган тонно.

Жэлэй түсэбөө ехэ мяхан, колбасагай зүйлнүүд, малай тоһон болон бусад янзын продукци гаргагдаа.

Гэбэшье зарим продуктнуудай, тэрэ тоодо ургамалай тоһо, саахар, алкогольгүй ундан болон сай үйлэдбэрилгын түсэб дүүргэгдэбэгүй. Гадна гаргагдаһан продуктнуудай шанар зоной зүгөөө табигдадаг эрилтэдэ гүйсэд харюусанагүй.

Архи-дараһанай болон бусад продукци үйлэдбэрилгэ 35 процентээр бага болгогдоо.

СССР-эй Эдеэ хоолой программа бэелүүлгые хангажа байһан һалбаринуудай хүгжэлтэдэ зорюулагдаһан капитальна һомололгонууд 62 миллиардһаа дээшэ түхэриг болоһон байна. Энэ зөөриин 49,6 миллиард түхэригынь худөө ажахы хүгжөөлгэдэ, тэрэ тоодо мелиоративна бариллагда 9,4 миллиард түхэриг гаргашалагдаа.

1985 онойхидо орходоо, 11,1 миллиард түхэригоор ехэ гол фонднууд, 1986 ондо ашаглалгада оруулагдаһан байна. Мүнгэ һомололгын бүхы янзын 193 миллиард түхэригэй капитальна һомололгонууд ашаглагдаа.

Үнгэрһэн жэлдэ мүнгэ урьһаламжын хэрэгтэ үндэһэн хубилалтанууд болоогүй. Капитальна һомололгонуудые олон газарта тараалга бии байһан зандаа, гол фонднуудые ашаглалгада оруулха, үйлэдбэриин тон шухала хүсэнүүдые ашаглаха түсэбүүд дүүргэгдэбэгүй.

Хэһэн худэлмэриин хэмжээгээр, тиихэдээ ашаглалгада оруулагдаха объектнууд дээрэ болон технологическа шата шатаар, худэлмэриин комплекснуудые бусад объектнүүдтэ бэелүүлгээр барилгын организацинуудай ажал ябуулгые сэгнэхэ хэрэгтэ оролго барилгада эхилэнхэй. Барилгын 400 гаран организаци хамтын подрядай гуримаар ажаллана.

Бүхы янзын транспортаар шэрэгдэһэн ашаганай эрьесэ, 4,8 процентээр ургаа. Гэбэшье зарим янзын транспортаар абаашагдаха арадай ажахын ашаганууд сагай эрилтэдэ хүрэмөөр шэрэгдэнэгүй. Хүн зонные транспортаар хангалгада дутуу дунданууд ушарна, поезднуудай, самолёдуудай, автобусуудай ябаха гурим хазаагайруулагдана, транспортаар хангалгын шанар һайжаруулха шухала зорилго табигдаһан зандаа.

Хэлхеэ холбооной предприятинууд гол ажал ябуулгаһаа олзо абаха түсэбөө дүүргэбэ. 1985 онтой сасуулхада, хэлхеэ холбооной талаар хангалгын хэмжээн 5 процентээр ургаһан байна.

Экономико хүгжөөһэнэй ашаар КПСС-эй XXVII съезд дээрэ абтаһан социальна хүгжэлтын болон арадай һуудал байдал һайжаруулгын программа бэелүүлэгдэнэ. Хэрэглэмжэдэ болон нөөсэлэлгэдэ хэрэглэгдэһэн национальна олзо оршын хэмжээн 3,6 процентээр ехэ болобо. Худалмэришэдэй болон алба хаагшадай һөрын дунда эзргын салин 1985 ондо 190 түхэриг байһан һаа, мүнөө 195 түхэригтэ хүрэбэ. Колхознигуудай салин 153 түхэриг байһанаа, 159 түхэриг болоо. Арад зоной бодото олзо дээшэлээ.

Юрэнхы эрдэмэй һүргуулинуудай, тусхай дунда болон мэргэжэлэй һуралсалай эмхи зургаануудай багшанарай, үйлэдбэриин һуралсалай мастернуудай, хүтэлбэрилхы болон багшын ажал хэдэг бусад худэлмэрилэгшэдэй салин хүлнэ дээшэлүүлхэ хэрэг ороной бүхы районуудта түгэсхэгдэбэ. Эдэ хэмжээ ябуулганууде бэелүүлһэнэй ашаар багшанарай салин 30 гаран процентээр дээшэлһэн байна.

Элүүрые хамгаалгын болон социальна хангалгын худэлмэрилэгшэдэй салин дээшэлүүлхэ хэрэг эхилэгдэбэ.

Эрдэм-шэнжэлгын эмхи зургаануудай, промышленностиин конструкторска болон технологическа организацинуудай, СССР-эй Науканууdай академиин болон союзна республиканууdай Науканууdай академиин технологуудай, конструкторнуудай, эрдэмтэ худэлмэрилэгшэдэй ажалые шэнэ гуримаар түлхэх хэрэгтэ ороло гол түлэб дүүргэгдэнэн байна. Промышленностиин олонхи конструкторнууд болон технологууд салин хүлнэндөө нэмэри абаба. Хүнгэн промышленностиин зарим худэлмэрилэгшэдтэ тарифна түлбэриинь дээшэлүүлэгдээ. Оёдолой, гутал оёлгын, арһа элдүүрилгын болон дабһа үйлдбэрилгын промышленностьда һүниин сагта худэлһэнэй түлөө болон олон жэлэй туршада худэлһэнэй түлөө нэмэри түлбэри тогтоогдоо. Эдэ бүхы хэмжээ ябуулганууд ажалша коллективүүдэй худэлжэ олоһон мүнгэн өөриин ашаар бэелүүлэгдэнэ.

153 миллиард түхэригэй түлбэри болон хүнгэлэлтэнүүдые ниитын хэрэглэмжын фонднуудһаа арад зон абаһан байна. Энэнь 1985 онойхидо орходоо 6 миллиард түхэригөөр ехэ болоно. Эдэ бүхы түлбэри болон хүнгэлэлтэнүүдые хараада абахада, худэлмэришэд болон алба хаагшадай салин 277 түхэриггэ, колхозуудай ниитын ажахыһаа гэшүүдэйнь олоһон олзо 231 түхэриггэ хүргэгдэнэн байна.

Арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые хүгжөөхэ комплексно программа бэелүүлхэ талаар худэлмэри ябуулагдана. Арад зоной хэрэглэмжэ хангалгын хэмжээн урда жэлэйхидэ орходоо 5,5 процентээр ургаба. Гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанай товарай эрьесэ 331,9 миллиард түхэриг боложо, 1985 онойхидо орходоо (сасуулмаар сэн баримталхада) 19,5 миллиард түхэригөөр ехэ байба. Алкогольтой унданууdые худалдалгые хараада абаагүйшье һаа, эд бараанай эрьесын түсэб орон соомнай гол түлэб дүүргэгдээ.

Арадай үргэн хэрэглэмжын товарнуудые худалдалга 7,1 процентээр ургаба. Товарай эрьесын байгууламжада һайн хубилалтанууд болоо. Алкогольтой унданууdые худалдалгые ехээр бага болгоһоной ашаар, товарай эрьесын хэмжээндэ оруулдаг хубитань бага боложо, эдеэ хоолой болон бусад товарнуудай хубита ургаһан байна.

Арад зониие овощоор болон фруктнуудаар хангалга зарим тэды һайжараа. Колхоз болон совхозуудай энэ продукци хотонуудай дэлгүүрнүүд дээрэ худалдалгын хэмжээн ургаа. Энээнэй хажуугаар үшөөл олон хотонуудта иимэ аргаар овощ болон фруктнуудые худалдалга бодото хүгжэлтэ абанагүй. Гадна дэлгүүрнүүдтэ ороһон овощиин болон үлир жэмэсэй продукциин шанар сагай эрилтэдэ тааранагүй.

Нютагай барилгын материалнуудаар хүн зон муугаар хангагдаба. Тэдэниие худалдаха талаар түсэб оройдоол 45 процент дүүргэгдээ. Арад зониие ой модоной болон барилгын материалнуудаар хангаха хэрэгтэ горитой дутуу дунданууд ушарна.

Ниитын эдеэ хоолой предприятинуудта үйлэдбэрилэгдэгһэн продукциин шанар болон хангалгын хэм хэмжээн арад зоной зүгөөө табигдаһан эрилтэдэ харюусанагүй.

Товарай эрьесын болон хэрэглэмжэ хангалгын хэмжээнэй ургахада, арад зоной аша туһада тон хэрэгтэй зарим түхэлэйнь хангалганууд гүйсэд бэелүүлэгдэнэгүй. Олонхи товарнуудай болон хэрэглэмжэ хангалгын янзануудай шанар сагай эрилтэһээ гээгдэнэ.

Гэр байра барилгый хэмжээн ургаа. Мүнгэ һомололгын бүхы янзануудые хэрэглэжэ, 118,2 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд ашаглалгада тушаагдаа гэхэ гү, али энэнь 2,1 миллион квартиранууд болоно. 10 гаран миллион хүн шэнэ байра абаа. Гэр байра барилгын түсэб гол түлэб дүүргэгдэбэ.

Дүн хамтадаа 61 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай 1 миллион гаран квартира капитальнаар зэһабарилагдаба. Тиихэдээ 11,8 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай 218 мянган квартира һэльбэн шэнэлэгдээ. Энээнэй ашаар 700 мянга гаран хүн гэр байрынгаа байдал һайжаруулһан байна.

Агропромышленна комплексын худэлмэрилэгшэдэй һуудал байдал һайжаруулха талаар программа залан сэхээр бэелүүлэгдэнэ. 38 миллиондүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд тэдэнэртэ баригдаа.

108 миллион хүн мүнөө элдэб газарнуудта һурана.

Юрэнхы эрдэмэй болон мэргэжэлэй һургуулида реформа бэелүүлэгдэнэ. 1986—1987 онуудай һуралсалай жэлдэ арбан нэгэн жэлэй һуралсалай шэнэ программаар нэгэдэхи классай 1,4 миллион һурагшад ном үзэнэ. Ахалагша классуудай 4,3 миллион һурагшад информатикын болон тоололгын техникын үндэһэнүүдые шудалжа байна. Һурагшадай ниитэдэ туһатай ажал хэжэ һурахыш тулада 1,3 миллион һуури бэзова предприятинуудта бэлдэгдээ.

4,2 миллион хүбүүд болон басагад 1986 ондо дунда эрдэмтэй болоһон байна.

Һургуулида ороогүй үхибүүдэй эмхи зургаануудта 16,5 миллион хүүгэд гэхэ гү, али иимэ наһанай үхибүүдэй хоёроойнь нэгэн хүмүүжүүлгэдэнэ. Гэбэшье 1,5 миллион хүнэй мэдүүлгэ энэ талаар хенгагдангүй үлэнэ.

Үнгэрэгшэ жэлэй һүүл багта 164 миллион хүн дээдэ ба дунда (дүүрэн ба дүүргэгдээгүй) эрдэмтэй байгаа. Тиигэжэ ажал хэжэ байһан маней ороной зоной 89 процентнь болобо.

Врачнарай тоо 32 мянгаар, больницын оронуудай тоо 56 мянгаар олошорһон байна. Тиигэжэ 10 мянган хүндэ 43 врач, 130 орон тудана. Тиигэбэ яабашье манай арад зониие медицинын туһаламжаар хангалга үшөөл сагай эрилтэдэ гүйсэд харюусанагүй. Больницануудые ашаглалгада оруулха түсэб дүүргэгдээгүй. Худөөгэй зониие медицинын талаар хангалга хангалтагүй байнаар.

Хүн зоной тоогой олошоролгын талаар байдал һайжарба. Хүүгэдэй түрэлгэ олошороо. 1986 ондо түрэгшэдэй тоо 1000 хүн дээрэ абахада, 19,9 болоһон байна. Харин 1985 ондо 19,4 байһан юм. Зоной наһа бараха ушарнууд үсөөрһөн байна. Жэшээлхэдэ, 1985 ондо энэ тоо 10,6 (мянган хүн дээрэ абахада) байгаа һаа, 1986 ондо 9,7 болоһон байха юм. Энэ хадаа архидалгатай болон алкоголизмтай тэмсэлэй улам шангадаһанһаа сэхэ дулдыдана. Юуб гэхэдэ, гэнтын аюулнаа, санхаталгаһаа болон усалда ороһонһоо наһа баралга эрид хороэ ха юм. Һүүлэй 10 жэл соо түрүүшынхиеэ хүнэй наһанай бэлэзор 69 жэл болотороо ургаба. Үнгэрһэн жэл соо ороноймнай хүн зоной тоо 2,9 миллионоор олон болоһон байна. 1987 оной январиин 1-нэй байдалаар, Советскэ Союзай хүн зоной юрэнхы тоо 281,7 миллион хүн болобо.

Оршон тойронхи байгаали хамгаалгада болон байгаалиин баялигуудые ашатай һайнаар хэрэглэлгэдэ (ойн ажахы эрхилэлгэдэ гаргашалагдаһаниие хараада абан) гаргашалагдаһан мүнгэн 10 миллиард түхэриг болобо.

(ТАСС).

УЛАСХООРОНДЫН КОНФЕРЕНЦИ ДҮҮРЭБЭ

ДЕЛИ. Ядерна зэбсэггүй, хүсэрхэлгэгүй, үндэһэн яһанай илгаа гаргадаггүй амгалан байдал хангахые, Индира Гандиин дурасхаалда зорюулагдажа, эндэ үнгэргэгдэнэн уласхоорондын конференциин делегадууд уряалба. Энэ конференци «Шэнэ зорилгонууд тээшэ» гэһэн урда доро үнгэрһэн байгаа. Дэлхэйн олон оронуудай, тэрэ тоодо Советскэ Союзай элитэ мэдэжэ политическэ ба ниитын болон соёлай ажал ябуулагшад, эрдэмтэд тэрэнэй худэлмэридэ хабаадаба.

Хүндэй неосэнүүдэй, элүүрые хамгаалгын, бүлэнүүдэй ажана тайбан байдалай талаар министр П. В. Нарасимха Рао хуралдаанай түгэсхэлэй заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, эрдэм-техникын хурдан түргэн дэбжэлтын ye сагта тэрэнэй туйлалтанууд имагтал амгалан тайбан зорилготойгоор, хүн түрэлтэнэй һалбаран хүгжэхын аша туһада хэрэглэгдэхэ ёһотой гэжэ тэмдэглээ. Дайн адажарта бэлдэлгын зорилгонуудта хабаатай али бүхы шэнжэлгэнүүд хуули ёһондо таарахагүй гэжэ соносхогдохо зэргэтэй.

СОВЕТ ШИИДХЭБЭРИИЕ ДЭМЖЭНЭ

БРЮССЕЛЬ. Европодохи аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной түлөө уласхоорондын комитедэй секретариат эндэ мэдүүлгэ дэлгэрүүлэн тарааба. «Уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулхын тула ядерна туршалганууdые нэгэ талаһаа болюулха тухай Советскэ Союзай абаһан шиидхэбэриин 18 һара соо үргэлжэлжэ байгаашье һаань, СССР-эй жэшээе Холбоото Штадуудай огто дэмжээгүй байһаниинь голхорол туруулнэ»,— гэжэ энэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Ядерна туршалганууdые Советскэ Союзай болон Холбоото Штадуудай хоёр талаһаа болюулаад байгаа һаань, ядерна зэбсэг бүтээн гаргалгые болюулха, хорихо замда түрүүшын алхам болохо байна. Гэбэшье энэ шиидхэбэридэ США-гай мүнөө болотор мүртэй харюу үгөөгүй байһан ушарынь европынхидой, американ олониитын дурьень гүтаана гэжэ документ соо онсолон заагдана.

ХИРОСИМЫН МЭРТЭ БЭШЭГ БАРЮУЛАГДАБА

ХИРОСИМА. Нёдондо жэлэй декабрь һарада совет хүтэлбэрилэгшэдэ бэшэгээр хандаһан Хиросимын мэр Такэси Аракида КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой эльгээһэн бэшэг эндэ барюулагдаба. США-гай, Англиин ба Франциин хүтэлбэрилэгшэдтэ мүн лэ эльгээгдэнэн Т. Аракиин хандалга соо али бүхы ядерна тэнэлэлгэнүүдые жэл хахадай урда тээ нэгэ талаһаа болюулаад байһан СССР-эй үүсхэл үндэрөөр сэгнэгдэнэн, ядерна бүү зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулха зорилготойгоор, совет жэшээе дэмжэхэ уряатайгаар ядерна зэбсэгтэй бусад гүрэнүүдтэ хандаһан байгаа.

«Ядерна зэбсэг хуряалгын, бүгэдэ ниитын аюлгүй байдалые бэхижүүлхэ хэрэгые батаар баримталан бэелүүлжэ байһанайнь түлөө М. С. Горбачевто үнэн зүрхэнһөө баяр хүргэнэбди.— гэжэ Хиросимын мэр бэшэгэй барюулагдаһанай һүүлээр хэлэбэ.— Ядерна дайнай аюулай ямар ехэ уршаг тойбо татаха байһыень бидэ Хиросимада илангаяа һайнаар ойлгонобди. Тиимэнээ энэ зуун жэлэй һүүл болотор ядерна зэбсэг бүрин хүсэдөөр усадхахые хараалһан СССР-эй программые ехэтэ һайшаанабди. Ядерна тэнэлэлгэнүүдые болюулха тухай Советскэ Союзай нэгэ талаһаа абаһан шиидхэбэри тэрэнние бэелүүлгэдэ ехэ хубита болоно».

КОЛУМБИИН КОМПАРТИИН УРЯА

БОГОТО. Хархис хүсэнүүдэй харата ябуулганууdаа үргэдхэжэ байхадань, нэгэдэлээ бэхижүүлхэ, түрүү социально-политическэ хубилалтанууд хамгаалха тэмсэлээ эдэбхижүүлхэ гэһэн ажалшадай, бүхы демократическа хүсэнүүдэй уялга болоно гэжэ Колумбиин Коммунис партиин Центральна Комитедэй оронойнгоо арадта хандаһан хандалга дотор хэлэгдэнэ. Һүүлэй үедэ Колумбиин демократическа худэлөөндэ нэгэдэлые бэхижүүлхэ ябуулганууd улам үргэдхэгдэжэ байна гэжэ тэрээн соо тэмдэглэгдэнэ. Ороной зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдэй — патриотическа холбоон болон ажалшадай профцентрэй политическэ нэгэдэлые хангалга энээнние элирхэйлэн гэршэлнэ.

Энэ түрүү үзэлтэй үйлэ хэрэг зогсоохые һэдэн, нютагай хархис хүсэнүүд «Кондор» гэжэ һүйдхэлтэ түсэб хараалба. Компартиин эдэбхитэдые, таряашад болон профсоюзай хүтэлбэрилэгшэдые алаха хюдаха гээшэ тэрэнэй гол зорилго болоно. Һүйдхэлтэ ябуулганууdые үүдхэжэ, хархис хүсэнүүд орон доторхи байдалые тогтууригүй, түни түбшэн бэшэ болгохые, демократическа үүгжэлтэ буруу һүргэхые оролдоно.

АМГАЛАН АЖАЛДАА БУСАНА

КАБУЛ. Афганистанай Демократическа Республикын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй буудалдаа зогсоолгын түрүүшын үдэрнүүд Герат провинциин Кушк уездын хэдэн арбан кишлагуудай хүн зондо ёһотойл һаанндэр болобо. Нютагай засагаархидтай хөөрэлдөөнүүдые хэһэнэй һүүлээр 2000 хүнһөө бүридэнэн бүлэглэлнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд зэбсэгтэ тулалдаа болюулха шиидхэбэри абаһан тухайдаа соносхоо.

Амгалан тайбан байдалай соносхогдоһондо зорюулагдаһан баяр ёһололнууд Ходжа-Халиль кишлагта болобо. Бахтар агентствын мэдээсэ: һэнэй ёһсор, национальна эблэрэлгэ тухай НДПА-гай болон ДРА-гай правительствын урядта харюусаһан Эсэгэ оронойнгоо хүнүүдые дүтэ шадарай кишлагуудһаа Ходжа-Халильда суглараһан олон мянган хүн зон амаршалһан байгаа. Провинциин засагаархидай түлөөлэгшэдэй хабаадалгатай митинг болобо. Теймури угсаатанай зэбсэгтэ бүлэглэлые хүтэлбэрилэгшэ байһан Арбаб Абдулгани тэрээн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, нигэжэ мэдүүлээ: «Манай бүхы угсаатан национальна эблэрэлгын политикые нэгэн дуугаар дэмжэжэ байһанаа мэдүүлнэ. Бидэ шэнэ, амгалан тайбан ажабайдалда оробобди».

Анджиль болон Гозар уездүүдтэ шэбээлһэн 120

Түрэл нютагаймнай түүхэһээ

ТЭМСЭЛЭЙ ДҮЛЭН СОО

Байгуулагдаһаар түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилжэ, уласхоорондын революционно хүсэнүүдые нэгэдүүлгын найдамтай үүргые Соведүүдэй орон дүүргэдэг байһан. Дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис гүрэн эдэ хүсэнүүдтэ материальна болон моральна туһаламжа, тэдхэмжэ саг үргэлжэ үзүүлжэ байгаа. Капиталис дарлалтын хүшэр хүндэ эрхэ байдалда англиин тэмсэлдэ бодоһон хүдэлмэришэдэй забастовкые дарахаяа полиции болон сэрэгүүдые эльгээбэ. Урда Уэльсын, Ланкаширай болон Шотландиин нүүрһэнэй районуудта сэрэгэй онсо байдал тогтоогдобо.

Хэдэн һарын туршада Англиин хүдэлмэришэн англиин тэмсэл бүхы дэлхэйн ажалшадай анхаралые тиихэдэ эзэлжэ байгаа. Шахтернуудай уласхоорондын нэгэдэл, Профинтернын гүйсэдхэхы бюро Англиин хүдэлмэришэдэй тэмсэлые али болохоор дэмжэхээр бэлэн байһанаа мэдүүлһэн юм. Тиин Европын оло олон гүрэнүүдэй хүдэлмэришэн анги тэмсэгшэдтэй һаналаа нэгэдүүлээ. Франциин Компартиин «Юманите» газетэ тэрэ үедэ иигэжэ бэшэһэн байна: «Англида нэгэшье тонно нүүрһэн хүрэхэгүй. Европын нэгэшье хүдэлмэришэн штрейкбрехер болохо ёногүй».

ВЦСПС-эй Президиум профсоюзуудай ЦК-гай түлөөлэгшэдтэй хамтын заседани дээрэ профсоюзуудай гэшүүн бүхэ-ние үдэрэйнгөө салин хүлһэнэй дүрбэнэй нэгэ хубие Англиин шахтернуудта дамжуулхыень уряалха, мүн Англиин профсоюзуудай Генеральна Совет-дэ 250 мянган түхэриг тэрэ дары дамжуулха гэһэн тогтоол абаа һэн.

Совет профсоюзуудай уряа бүхы үргэн ехэ Эхэ ороноорнай таража, ажалша хүн бүхэнэй һайшаал, дэмжэлгэ үүсхээ бэлэй. Һаналаа нэгэдэлгын хүдэлөөндэ Буряадай ажалшад мүн эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан түүхэтэй.

1926 оной май һарын эхеэр республикын хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаан дээрэ үдэрэйнгөө салингай хахедые Англиин шахтернуудта дамжуулха гэһэн тогтоол нэгэн дуугаар баталагдан абтаа һэн. Тус суглаанай шиидхэбэри соо иимэ үгэнүүдые уншанабди: «Капиталай дарлалтаһаа сүлөөрхын түлөө тэмсэгшэ Англиин хүдэлмэришэдтэ туһалха гээшэ ажалшан бүхэнэй уялга мүн».

Удаань Статуправлениин, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд энэ уряае дэмжэбэ. Буряадай АССР-эй хүдэлмэришэн-таряашанай инспекциин хүдэлмэрилэгшэд тэдхэмжын мүнгэ дамжуулхаһаа гадна республикын бүхы албан зургааануудай, промышленна предприятинуудай коллективүүдые, таряашадые уряалһан байна.

Онохойн ой модоной заводой хүдэлмэришэд воскресник эмхидхэжэ, тэрээнһээ ороһон мүнгые туһаламжын жасада дамжуулаа. Шэнэ-Бэрээндэ партийна, профсоюзай болон ниитын организацинуудай суглаан үнгэрһэн, тиин Англиин хүдэлмэришэдтэ туһа хүргэхэ тухай гол шухала асуудал зүбшэгдэһэн байна.

Түнхэнэй ажалшад нэгэдэмэл партийно-комсомолой суглаан дээрээ нэгэ үдэрэйнгөө салин хүлһые шахтернуудта туһаламжын жасада дамжуулха гэжэ тогтоол абаа бэлэй. Энээнһээ гадна тэрэ дары 41 түхэриг мүнгэн суглаанда хабаадагшадай зүгһөө дамжуулагдаһан юм.

Республикын газетэнүүд үдэр бүхэндэ, түрүүшын хуудаһануудтаа Англиин хүдэлмэришэдэй үсэд нэтэрүү тэмсэл тухай үншагшадтаа хөөрэдэг байгаа. Мүн республикын ажалшадай зүгһөө туһаламжын хэмжээ ябуулганууд тодорхойгоор харуулагдадаг һэн.

Троицкосавскын хүдэлмэришэдэй, Сухын арһанай заводой коллективэй, тус тус эрхэтэдэй мүнгэ дамжуулһан тухай республикын хүн зондо мэдээсэгдэһэн байна. Тиигэжэ 1926 оной июлиин 20-ной мэдээгээр, республикын ажалшад туһаламжын жасада 6407 түхэриг дамжуулһан байгаа. Харин бүхы ороһомной ажалшадай зүгһөө энэ үедэ 4 миллион 890 мянган түхэриг оруулагданхай байба.

Забастовкын эхилһээр 200 үдэрэй үнгэрхэ үедэ Англиин профсоюзуудай Генеральна Совет шахтернуудай тэмсэлдэ урбажа, правительстватай хэлсээ баталаад, забастовко хорибо. Тиигэжэ шахтернууд бүришье һаа хүндэ хүшэр байдалда орошоо бэлэй. Тэд тэдэнэрэй хүсэл зориглые засагаархид хүхелжа шадаагүй.

Дэлхэйн ажалшадай, илангаяа Советскэ Союзай зүгһөө ороһо байһан материальна болон моральна туһаламжын үүргэ нүдөөн энэ үедэ шухала удхатай һэн. Шахтернуудай федерациин Москва эльгээһэн телеграмма дотор баяр баясхалангай үгэнүүд хэлэгдэнэн, мүн тэмсэлээ саашадань үргэлжэлүүлхэ бата зориготой байһан тухай мэдүүлэгдэнэн юм.

Һара бүриин салин хүлһэнһөө нэгэ процентыень Англиин хүдэлмэришэдтэ эльгэзжэ байха гэһэн шиидхэбэриеэ ВЦСПС сентябрь һарада ороной бүхы ажалшадай үзэмжэдэ табиһан байна. Энэ шиидхэбэриень совет үргэн олониитэ хаа хаанагүй дэмжэ һэн. Республикымнай ажалшадай зүгһөө Ажалай Наркомадай, «Бурят-Монгольская правда» газетын хүдэлмэрилэгшэд, «Нэгэдэл» гэжэ кооперативай коллектив, транспортын хүдэлмэришэд энэ уряада эгээн түрүүн харюусаа бэлэй.

Шахтернуудай тэмсэлэй зургаадахи һара ябажа байба. Горнягуудай гэр бүлынхид энэ хугасаа соо ямар бэрхэшээлнүүдые дабаа гээшэб! Тэд дэлхэйн ажалшадай хүсэтэ туһаламжа саг үргэлжэ абажа байһан шахтернууд эрэлхэг зориготой тэмсэлээ үргэлжэлүүлээ.

Англиин тэмсэлэй хүсэтэ дүлэн соо түрэһэн һаналаа нэгэдэлгын гэршэнүүдые — туһаламжын жасада мүнгэ дамжуулһан тухай мэдээсэлнүүдые тэрэ үеын газетэнүүд соо олонобди. Жэшээнь, Сэлэнгын таряашан Петр Иванович Капелько «Бурят-Монгольская правда» газетын редакцида ерээд, өөрынгөө ба гэр бүлынгөө зүгһөө энэ жасада 5 түхэриг дамжуулһан байна.

Республикын түмэр харгын хүдэлмэришэдһөө 3321 түхэриг, таряашадһаа 344 түхэриг 43 мүнгэ, химигүүдэй профсоюзай хүдэлмэришэдһөө 442 түхэриг 75 мүнгэн ороһон байха юм. Харин 6 һарын туршада хизаарнуудай, область болон губернинүүдэй профсоюзай эмхинүүдэй, газетэнүүдэй, редакциин, мүн тус тус эрхэтэнэй зүгһөө бүхыдоо 8 миллион 905 мянган түхэриг ороо бэлэй.

Капиталис гүрэн түрын, обществын хешалта улам шангаажа, Англиин шахтернууд тэмсэхэ арга шадалайнгаа барагдахада, забастовкоёо зогсоогоо һэн. Тэд тэдэнэй эрэлхэг зориг тэмсэл бусадта гайхамшагта жэшээ болоо бшуу. Забастовкын үедэ Компартиин зэргэдэ 12 мянган хүн жагсаа, тэдэнэй 80 процентнь — шахтернууд һэн. Забастовкоһоо бүхыдоо 5 миллиард түхэриг хохидолдо ороһон Англиин правительство хүдэлмэришэн англиин һаналаа нэгэдэлгын хүсые яһала мэдэрһэн байха.

Шахтернуудта туһаламжын жасада ороһон 19 миллион түхэригэй 11 миллион 500 мянган түхэригынь СССР-һээ дамжуулагдаһан түүхэтэй. 60 шахуу жэлэй үнгэрһэн хойно, 1984 ондо Британиин аралнуудай шахтернууд дахин тэмсэлдэ бодобо. Юундэб гэхэдэ, Англиин правительство 20 томо шахта хааха, тиигээд 20 мянган шахтернуудые ажалһаань гаргаха тухай тэрэ үедэ мэдүүлээ ха юм. Шахтернуудай тэмсэлые манай Донецкын шахтернууд эгээн түрүүн дэмжэжэ, һаналаа нэгэдэлгын хүдэлөөндэ хабаадахыень бүхы совет шахтернуудта хандаһан юм. Тиин 60 жэлэй саада тээхидэл, Эхэ ороһомной бүхы хизаарнуудһаа туһаламжа ороо бэлэй. 1984 оной сентябрь һарада совет профсоюзуудай уряалаар Англиһаа бүлэг шахтернууд гэр бүлэнэртэйгөө маней орондо амархаяа ерээ һэн.

Ажалшадай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын түүхэдэ гайхамшагта үйлэ хэрэгүүд олон байха. Совет ороной ажалшад граждан дайнай үеһөө тэрээн тухай һанажа байдаг. Сагаан армида эльгээгдэхэр хараалагдаһан буу зэбсэгүүдые пароходуудта тээхэеэ арсажа, «Совет Россида гар бү хүрэгты!» гэһэн эрилтэ табиһан британиин докернуудые совет ажалшад мартадаггүй.

Г. СЕМИНА,
Буряадай АССР-эй Гүрэнэй түбэй архивай ахалагша археограф.

РЕСПУБЛИКЫН ХҮДӨӨГЭЙ СПОРТЫН ҮБЭЛЭЙ НЭГЭДЭХИ НАА

һАЙНДЭРТЭ БЭЛЭДХЭЛ ЭХ

Республика дотор физическэ культура болон спорт улам үргэнөөр хүргөөхэ, физкультурно-олониитын хүдэлмэри нарижуулан һайжаруулха зориг-оор КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, профсоюзуудай совет болон ВЛКСМ-эй обком 1986—1990 онуудта республикын хүдөөгэй спортын нааданууд-ые үнэргэхэ тухай тогтоол баталан абаа бэлэй.

Агууехэ Октябриин 70 жэлэй ойдо зорюулагдаһан хүдөөгэй спортын үбэлэй нэгэдэхи нааданууд түгэсхэл байгша оной февралиин 26-һаа мартын 1 болотор Кабанскын районой түб һууринда үнэргэгдэхэ юм. Мүнөө республикымнай бүхы районуудай ажахынууд, предприятинуудта эдэ нааданууд-та үргэн ехэ бэлэдхэл хэгдэжэ, мүрысөөнүүд үнэргэгдэжэ захаланхай. Тиимэһээ районуудта шэлэн абалгын мүрысөөнүүд боложо, эрхимлэгшэдэ-нэ тодоруулжа байнхай.

Спортын үбэлэй нэгэдэхи нааданууд-та хабаадагшад оонэд оонэдынгоо районой команда бүридхэхэ ёһотой. Түгэсхэлэй нааданууд-ай мүрысөөнүүдтэ сакаар үрилдаан, санаар эстафетэ дамжуулга, ГТО-гой үбэлэй олон зүйлнүүдээр мүрысөөн, эрэшүүлэй дунда бүмбэгтэй хоккей наадалга, конькигаар үрилдаан, бэрхэшээлнүүдые дабалгатайгаар хадаһаа санаар үрилдаан, загаһа хахуулидалга гэхэ мэтэ спортын нааданууд оруулгданхай. Команда бүхэн эрхимэй эрхим спортсменүүдээ оруулжа, түгэсхэлэй нааданууда-та түрүү һуури эзэлжэ гарахын түлөө тэмсэхэ болоно.

Республикын хүдөөгэй спортын үбэлэй нэгэдэхи наадануудые бэлдэхэ ба тэрэнние үнэргэгэхэ хэрэг республикын «Урожай» бүлгэмдэ, Эмхидхэлэй комитедтэ даалгагданхай.

Хүдөөгэй спортын үбэлэй нэгэдэхи нааданууда-й мүрысөөнэй санын үрилдаанда хабааданхай команда 4 эрэшүүл, 6 эр тренерһээ бүридэһэн байха ёһо 10, 15, эхэнэрнүүд 5, 10 киломе үрилдаха юм.

ГТО-гой үбэлэй олон зүйлөөр эрэшүүлэй команда 3 хүнһөө, н бүридэхэ. Эдэнэр 10 километр спортивна буугаар 25 метрэй һомоор сагаалса мэргэлхэ, снар татаха жэшээтэй.

Конькигаар үрилдагшадай ко шүүл, 3 эхэнэр, нэгэ тренерһээ юм. Эрэшүүл, эхэнэрнүүд түс метрэй зайда үрилдаха болг эстафетэ дамжуулгын мүрысөөн 1 эхэнэрһээ бүридэһэн команд хараалагдана. Мүн юрын конькиг шадай дунда үнэргэгдэхэ мү хэнэйнь олон очко абаһаар тод

Бумбэгэтэй хоккей. Команда тренерһээ бүридхэгдэнэ. Мүрыс даха команднууд гурбан зоно раад наадаха юм. Түгэсхэлэй скын райондо март һарын эхээр

Санаар эстафетэ дамжуулгын эрэшүүл, 4 эхэнэр санашадһаа б нэр 10,5 километрэй зайнуудта жуулха болоно.

Бэрхэшээлнүүдые дабалгатайг даһаа һолжорогдын үрилдаанай эрэшүүл, 2 эхэнэр, нэгэ тренерһ

Шаташадай команда 4 эрэш 1 тренерһээ бүридхэгдэхэ.

Республикын районуудай к дунда хахад финалай мүрысөөн нүүдтэ үнэргэгдэжэ эхилбэ. Х тын үбэлэй түрүүшын нааданай тэ хабаадагшад дүрбэн бүлэг раад, мүрысөөнүүдые үнэргэжэ

Манай сүлөө саг

ЭКОНОМИКЫН БА СОЁЛОЙ ҮДЭР

Амаралтын нэгэ үдэр Загарайн районой «Дружба» совхоздо экономикын ба соёлой үдэр үнэргэгдэбэ.

Нютагай клуб соо уралан шэмэглэлгын ба «Уран гартайшуул уйдхар мэдэхэгүй» гэһэн хүүгэдэй зурагуудай выставкнүүд эмхидхэгдээ. Эндэ табигдаһан фото-зурагуудай стенд совхозой хүдэлмэришэдэй мүнөөдэрэй ажабайдал, ажал хэрэгүүд, зорилгонууд тухай хөөрэнэ.

Ажахын ахамад зоотехнигэй хэһэн элидхэлэй һүүлээр ажалай болон дайнай ветеранууд, үйлэдбэриин түрүүшүүл баяр ёһололой оршон байдалда амаршалагдаа. Удаань харагшад болон жюрин гэшүүдэй үзэмжэдэ эндэхи уран һайханай бүлгэмэй ехэ концерт табигдэба.

Экономикын ба соёлой үдэрнүүд совхозой бүхы отделенинүүдтэ, Харе-Шэбэртэ, Петропеловкада, Шулуутада, мүн Первомаевкада болоо.

Мүнөө үеын зрилтэдэ отго хүрэмөөр бэшэ совхозой багахан клуб уран һайханай бүлгэмэй концерт хараха дуратайшуулые багтаагаагүй. Энэ һонирхолтой үдэшые соёлой хүдэлмэрилэгшэд С. Ц. Сухаева, С. Эрдынеева гэгшэд ёһотоор эмхидхэжэ шадаа. Мүн совхозой партбюро С. Ц. Нимаевагай хүтэлбэрин дэ туһаламжа үзүүлэ

Нэгэдэхи һу мын һаалишадай эдээ үргүүлагша арадай аман зо Хара-Шэбэрэй бүр аман зохёолой бүр сэдхэһэн дуунуудыг жюрин гэшүүдэ шаагдаа. Тиихэдэ Д. Доржиева, Е. Пахомов, эгэшэ мованнуудай дуу сугларагшадай ялана худэлгэб. гэсхэлдэ хамтадх буяад, ород ко дай зохёоһон Эх ти, Буяад орон нуудые гүйсэдхее

Харин арадай выставкэ дээрэ м затуулан шэрээгд нүүд, буяад ара гэхэ мэтэ үргэнөө жэ, дружбынхи ажалай ялана үнд байһые гэршэлбэ

Тобшолон хэлэ экономикын болс үдэр бүхыдөө ял хидхэлтэйгээр үнэ гай клубай хүдэ энэ амжалтаараа руулангүй, саашаа дэлмэрээ бүри һ ха байха гэжэ нө

Н.

Москвада Кремлиин Ехэ ордондо СССР-эй Театральна бүлгэмүүдэй холбооной эмхидхэн байгуулгын съезд һаяшаг боложо үнэгэрһэн байна. Ороной бүхы заха булангуудһаа сугларһан 753 делегат хөөр үдэрэй туршада театральна искусствын гол шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ.

Соёл ба ажабайдал

СССР-эй Театральна ажал ябуулагшадай холбооной зорилгонууд

КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр ороной театральна искусствын бэелүүлхэ зорилгонууд, Холбооной правленниин ба шалгалтын комиссиие һунгаха асуудалнууд съездын зүблэхэ зүйлдэ табигдаһан байгаа.

Удаан үргэлжэлһэн үгэ булялдаата хөөрэлдөөнэй һүүлээр зохёохы ажалтанай шэнэ холбоон СССР-эй Театральна ажал ябуулагшадай холбоон гэһэн нэрэтэй болоо. Бүхы союзна республикануудай түлөөлэгшэд шэнэ Холбооной правленидэ ороо. Ленинскэ шангай лауреат,СССР-эй арадай артист Кирилл Лавров СССР-эй Театральна ажал ябуулагшадай холбооной правленийн түрүүлэгшээр, СССР-эй арадай артист Олег Ефремов правленийн нэгэдэхи секретаряар һунгагдаа.

Бүхы дэлхэй дээрэ мэдэжэ хатаршан ба хореограф, СССР-эй арадай артист, Ленинскэ шангай лауреат, СССР-Ехэ театрай солист, СССР-эй Театральна ажал ябуулагшадай холбооной правленийн гэшүүн Владимир Васильев АПН-ай корреспондент Ирина Макаревичтэй хөөрэлдэхэдөө, һанал бодолоороо хубеалдаһан байна.

— Владимир Викторович, орон дотор зохёохы ажалтанай үшөө нэгэ холбооной мүндэлһэн баримтые яажа сэгнэхэ байнабта?

— Би тэрэнэй мүндэлһэн ушарые дэмжэнэб, тон ехэ юумэ тэрээнһээ хүлеэнэб. Эгээл элдэб шэглэлнүүдэй театрай ажал ябуулагшадай — драмын болон оперын артистнуудай, театрай хатаршад ба уран зураашадай, шүүмжэлэгшэдэй, режиссернууд болон дирижернуудай нэгэдэн хүдэлхэ ябадалда тэрэ туһа нэмэри хэхэ эзргэтэй. Холбоондо ороо хо хүнүүдэй бүхы мэргэжэлнүүд тодорхойлогдохо болоно. Маһаа юм. Театрай ажал ябуулагшад гээшэмнай гансашье артистнууд, режиссернууд бэшэ гэжэ бидэ мэдэнэбди. Театрта бүхы нөһөяа зорюулдаг ондоошье мэргэжэлтэй хүнүүд бии. Имагтал театрай ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаададаг хүнүүд холбоондо абтаха бээ гэжэ һананаб.

— Иимэ Холбоо байгуулха юундэ шухала болооб, тэрэнэй гол зорилгонуудынь ямар байха гээшэб?

— Иимэ Холбоо байгуулжа болохо байгаа гээд бидэ хоорондоо үнинэй хэлсэгшэ һэмди. Зохёохы талаараа зарим тэды мүудаһан театральна хэрэгые һайжаруулха, мүн артистын ажабайдалай материальна талые баһал һайжаруулха шухала болонхой. Тэд гол шухалань гэбэл, бидэ, театрай ажал ябуулагшад, өөрынгөө хүби заяае өөһэдөө шиидхэхэ хүсэлтэйбди. Театрай уран һайханай шэглэлэй түлөө харюусалые даажа абахые бидэниие уряалдаг гээшэ. Харин хэрбээ иимэ эрхэгүй һаа, яаха болонобибди? Бидэниие саг үргэлжын харгалзалга доро байлгадаг. Ямар нэгэн зорилгонуудые шиидхэхэ харюусалга даажа абахаар бидэ бэлэнбди. Харин энээнэй тулада өөрын эрхэтэй байхые хүсэнэбди.

Холбоокой гэшүүдэй уялганууд тухай саг зуурын документын, текстые уншаа һэм, тэрэнэй удха минии һанаанда орто хүрөөгүй. Нэгэдүүлнэ, шэглүүлнэ, болоно, бэхижүүлнэ, бэелүүлнэ... гээд юрэнхы дээрээ бэшэгдэнхэй. Хуушанай Бүхэроссийн театральна бүлгэмэй уялгануудта эдэ бүгэдэ ородог байһан шуу. Зохёохы ажалтанай шэнэ холбоое байгуулаа хадаа, съезд дээрэ шиидхэһэн бүхы юумые бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэжэ оролдохо ёһотой. Харин съезд үрэ түгэсөөр, тон һонирхолтойгоор үнэгэрөө һэн.

Холбоокой шэнээр һунгагдаһан правлени урдынхяараа бэшэ, харин түрүүшын үдэрһөө шэнэ ёһоор хүдэлжэ эхилхэ бээ гэжэ би батаар этигэнэб.

— Холбооной уставай гол хубинь ямар байха эзргэтэйб?

— Бидэ бүхы юумые өөһэдөө шиидхэхэ, бүхы юумые бодото дээрэнь бэелүүлхэ эзргэтэйбди, бидэ эрхэнүүдтэй байха ёһотойбди. Үнэгэрһэн съезд дээрэ үгэ хэлэһэн хүн бүхэн энээн тухай мэдүүлээ һэн. Тиин энээниие абаһаар хэжэ захалха хэрэгтэй. Тиигээгүй һаа, манай холбоон һохор сагаанайшье сэндэ хүрэхэгүй.

Зохёохы ажалтанай ямаршье коллективтэл адли, танай түрэл Ехэ театрай ажабайдалда шиидхэгдээгүй асуудалнууд баһал бии ёһотой. Мүнөөдэрэй байдалаар эгээл орёо хүшэр ямар асуудалнууд бии гээшэб? Тэдэниие яажа шиидхэжэ болохоб?

— Тиимэ даа. Энэ минии түрэл театр болоно. Тэндэ боложо байһан бүхы юумэн намда дүтэ. Шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон даа. Жэшээлбэл, манай балетнэ труппын штадта аяар 250 хүн тоологдодог. Эндэһээ ехэ бэрхэшээлнүүд тохёолдоно. Бэлигтэй бэрхэ олохон хатаршадта рольнууд хүртэдэггүй. Тиигэжэ тэдэнэр зохёохы ажалаараа сэдьхэлээ ханадаггүй.

Зохёохы бэлиг шадабаяа харуулха эрхэ байдалгүй хүнүүдэй хүдэлхэ туршалгын труппа, театрнуудые байгуулха тухай съезд дээрэ хэлсэгдээ һэн. Манай театрта иимэ шиидхэбэри баһал абтаха бээ гэжэ бидэ хүлеэнэбди.

Гэбэшье Ехэ театрай репертуар гол асуудал болоно. Бидэнэртэ һайнаар бодожо үзэгдэһэн репертуар хэрэгтэй. Юун һанаа зобооноб гэбэл, газаа тээнээ бүхы юумэн гэмгүй һайн шэнгээр һанагдадаг. Хүнүүд Ехэ театрта амархые ерэдэг. Ороной гол театрта. Ехэ театрта ороо харабаб гэжэ гансал бодоходоо, сэдьхэлээ дүүрэдэг.

Манда бүхы юумэн эзгэ һайн шэнгээр һанагдадаг. Тиин иимэ һанаагаа амаршаһан байдал минии һанаае зобоодог.

Мүнөө манай театрай бүхы коллектив, тэрэнэй бүхы цехүүд урдынхяараа ажаллаха аргагүй болоо гэжэ һананаб. Минии һанахада, дирекци энэ ехэ коллективые ашаг үрэтэй өөр хүтэлбэрилжэ шадахаяа болёо гээшэ ха. Манай театрай хүдэлмэридэ, дутуу дунданууд олон. Тэдэнэрэй хэзээ усадхагдаха байһаниинь бидэ бүгэдэнһөө дулдыдаха байна.

Түүхын хэшээлнүүд мүр сараагүй үнгэрдэггүй, тиин хэрбээ бидэ манай үнгэрһэн түүхэдэ бодомжотойгоор хандаа һаа, энээнэй урда хэһэн олохон алдуунуудаа саашадаа дабтахагүй бшуубди.

(АПН).

Хүнэй эрхэнүүд хаһагдана

ХУУЛИ БУСА ЯБУУЛГАНУУД

Вашингтоной гадаадын политическэ хараа шугамые улам бүри шангаар шүүмжэлдэг уласхоорондын эмхинүүдые США мүнгэн һанга асуудалаар бүдүүлиг шэрүүнээр хашана.

1987 оной финансын жэлдэ США-гай зэхиргаан 186 миллион доллар тэдэ эмхинүүдтэ һомолхые түсэблэнхэй. Энэнь 1986 оной финансын жэлэйхиһээ һураггүй баг болоно.

Түсхай шэглэлтэй эмхи зургаануудта ба ООН-ой хараалһан хэмжээ ябуулганууда зорюулагдаһан мүнгэн һан гол түлэб хороогдоо. Яахадааб гэхэдэ, дэлхэйн арадуудай аша туһада зүрюу политика ябуулдаг байһанайнь түлөө США-е эдэ эмхинүүд шүүмжэлнэ гээшэ. Жэшээнь, хүгжэлтын асуудалаар ООН-ой эрхилдэг хэмжээ ябуулганууда США 1977 онһоо хойшо тон багаар мүнгэ һомолдог болонхой. «Мүнгэ алмаха» гэһэн хэбэртэйгээр США энэ хашалтаяа сагааруулые ороддоно. Тэд энэ үйлэ хэрэгынь тад ондоо шалтагаантай юм. Ушарынь гэхэдэ, ООН-ой эрхилдэг программада хабаададаг хүгжэжэ байһан оронууд, мүнөө бээ дааныг байдалтай болоһон залуу гүрэнүүд тушаа США-гай хашалтада эрид шангаар эсэргүүсэнэ.

Атомай эльшэ хүсэнэй асуудал эрхилдэг Уласхоорондын агентствэдэ (МАГАТЭ-дэ) США-гай зүгһөө үгтэдэг татабари 1986 оной финансын жэлдэ «һааталда» оруулагдаа. Ушарынь гэхэдэ, энэ эмхиин түлөөлэгшэд ядерна зэбсэг дэлэрүүлгэдэ туһа хүргэдэг байһанайнь түлөө США-е нэгэнтэ бэшэ шүүмжэлһэн юм. Американ гүрэнүүдэй эмхидэ (ОАГ) Вашингтонһоо мүнгөөр үзүүлэгдэдэг туһаламжые 1986 оной финансын жэлэйхидэ орходоо, 10 процентээр хороохые түсэблэнэ. Гэмынь гэхэдэ, Түбэй Америкэдэ США-гай зүгһөө сэргэгэй хүсөөр улам бүри хамааралсадаг болоһые тэрэ эмхиин гэшүүн-ороноууд эрид буруушаана.

Али нэгэн уласхоорондын эмхинүүдтэ үгтэдэг мүнгэн һангай асуудалые США өөртөө ашатай туһатайгаар шиидхэхэ юм гээд сенатор Алан Кейес мэдүүлһэн байна. Тиихэдээ бусад ороноууда болон арадуудай аша туһада Рейганэй захиргаанай ехээр һанаагаа табидаггүй байһые үшөө дахин гэршэлэн харуулба.

(АПН).

А. С. ПУШКИНАЙ НАҺА БАРАҺААР 150 ЖЭЛЭЙ ОЙДО. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Пушкинска хадэнуудта А. С. Пушкинда табигдаһан хүшөө. Авторынь — скульптор Е. Белашова.

ТАСС-ай фотохроника.

СОВЕТ ҺУРАГША— ДЭЛХЭЙН ЧЕМПИОН

Арбан зургаа хүрэтэр наһанай эдиршүүлэй дунда шатараар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Аргентинын Рио-Гальегос хотодо үнгэрэгдэбэ. Ереванай 9-дэхи классай 14 наһатай һурагша Владимир Акопян энэ мүрысөөндэ хабаадахадаа, толотомо илалта туйлажа, дэлхэйн чемпион болобо. Энэ хедаа Акопянда түрүүшын уласхоорондын мүрысөөн болоһон байгаа. Зүгөөр тэрэ нэгэшье хүндэ шүүгдэнгүй, 6 партидаа илаад, 5 партидаа тэнцэжэ, дүн хамта 8,5 очкотойгоор түрүү һуури эзэлһэн байха юм. Олег Дементьев шэнэ чемпиониие һурган һоридог. Тиихэдэ дэлхэйн эдир чемпион Ботвинник —Каспаровай заочно һургуулида һурадаг байна. Оюун бэлигтэй үхибүүд жэлдээ 2—3 дахин сугларжа, энэ һургуулиин сессидэ хабаададаг юм. Дэлхэйн зургаадахи болон арбан гурбадахи чемпионууд тэдэнэй партинуудые наринаар шэнжэлэн тайлбарилдаг, теоретическэ хэшээлнүүдые үнгэргэдэг.

Акопян багшанарһаа халуун амаршалганууде хүлеэгээгүй. Үни холын заншалай ёһоор, һургуулиин нэгэдэһэн үдэр Ботвинник һурагшадаа амаршалдаг юм. Удаань эдир шатаршадай партинуудтаа гаргаһан алдуунуудые, дутуу дунданууде наринаар шэнжэлдэг. Гарри Каспаров Акопянай наадые сэгнэхэдэ, иигэжэ хэлэбэ: «Тэрэ дэлхэйн эрхим бэрхэ гроссмейстернүүдэй тоодо ороохо ёһотой. Зүгөөр эдэнэй дундаһаа онсо шалгаржа гараха байһан тухайнь мүнөө уридшалан хэлэхын аргагүй. Хэрбээ саашадаа залхуурха болоо һаа, ехэ амжалта туйлахагүй байна». Ботвинник нэгэ бага зөөлэхэнөөр хэлэбэ: «Хэрбээ Каспаров шэнги эршэмтэйгээр хүдэлбэл, һурабал, Акопян дэлхэйн чемпион болохо юм».

Акопян тухай хөөрэхэ, тэрэниие Каспаровтай эзргэсүүлэн сасуулжа үзэхэ гээшэ бэлэн юм ааб даа. Ушарынь гэхэдэ, Акопянтанай бүлэ ороёдоол жэл урда тээ Ереван ерээ. Энээнэй урда тээ тэдэнэр, Каспаровтанай бүлэдэл адли, Бакуда ажаһуугаа. Каспаровтал адли, Акопян шатарта юунһээшье үлүү дуратай. Гэхэтэй хамта тэрэ футбол наадаха дуратай юм. Каспаровтал адли, тэрэ Загульбада (Каспиин далайн эрьедэхи, Бакуһаа холо бэшэ оршодог курортно һуурин) амарха дуратай юм. Каспаровтал адли, тэрэ гуманитарна эрдэм ухаанда дуратай, онсо илгаань юуб гэхэдэ, Акопян тиимэшье бэрхээр һурадаггүй (дэлхэйн арбан гурбадахи чемпион дунда һургуулиие алтан медальтайгаар дүүргэһэн юм).

Эртэ урдын энэ нааданда дуратай эсэгэнь лэ Володиие шатарта һургаһан байгаа. Ереванай политехническэ институдай багша, физико-математикын эрдэмэй кандидат хүбүүгээ шатарта һургахаһаа гадна, бүри балшар багаа наһандань уншажа, бэшэжэ һургаа һэн ха. Аспирантурада һуража байхадаа арбан наһатай хүбүүгээ Ленинград абаашаба. Сэхыень хэлэхэдэ, энэнь Акопянай түрүүшын аяншалга бэшэ һэн. Энээнһээ урагша хоёр жэлэй урда тээ тэрэ Литвада үнгэрэгдэһэн һурагшадай мүрысөөндэ түрүүшынхээ хабаадажа, 8-һаа 8 очко абаад, түрүү һуури эзэлһэн байгаа. Табатайдаа Володя хаа-яа эсэгэеэ шүүжэрхидэг болоо һэн. Хүбүүнэйнгээ 7-той болоходо, эсэгэнь нэгэшье парти шүүжэ шадахаяа болиһон юм.

Хүбүүнэйнь оюун бэлиг Акопянтанай зүрхэ сэдьхэлые хүдэлгэдэггүй һэн. «Тэрэ үетэн сасуутанһаа юугээршье шалгардаггүй юм»,—гэжэ тэрэнэй эхэ Лариса батална. Майн Рид болон Джек Лондоной зохёолнуудые ехээр уншадаг эдир хүбүүн шатарһаа ондоо бусадшье юумээр һонирходог. Тэрээнтэй хөөрэлдэхэдэмни, үесаг тэхэрин бусаһан мэтээр намда үзэгдэбэ. Тэбхэр арбан жэлэй урда тээ Каспаровтай түрүүшынхээ хөөрэлдөө һэм. Үгэ хүүрээрээшье, үһэ зүһөөрөөшье эдир чемпион үеын һурагшадай дундаһаа 13 наһатай СССР-эй чемпиондол адлирхуу байна. Энэ хөөрэлдөөн үнэтэ сагыемни һалгаажа байна гэһэн хэбэр үзүүлһэн юумэдэл, Акопян тобшохоноор харюу үгэнэ.

— Аргентинэдэ шанга тэмсэл болоо гү?

— Тиимэшье шанга бэшэ. Бэлэхэнээр илалта туйлааб. Урда тээнь Сочидо үнгэрэгдэһэн шэлэн абалгын мүрысөөндэ илажа гараха гээшэ хүшэрхэн байгаа һэн.

— Телевизорээр ямар дамжуулганууде хараха дуратайбши?

— Фильмүүдые. Детективүүдые, спортивна дамжуулганууде, нэн түрүүн шатар болон футболой мүрысөөнүүдые хараха дуратайб.

— Футболоор дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөе хараа гүш?

— Хараа даа. Испанида болоһон чемпионадһаа хойшо Франциин суглуулагдамал командын түлөө һанаагаа зободогби. Мүнөө Марадонын гоё һайханаар наадахые хаража, урмашаһан байнаб.

— Жаахан байхадаа хэн болохые хүсэдэг һэмши? Жэшээнь, долоотойдоо?..

— Летчик болохые хүсэдэг һэм.

—Харин мүнөө?

— Журналист болохо һанаатайб.

Биталий МЕЛИК-КРАМОВ.

(АПН).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Партийна комитет ба продукциин шанар» — түрүү бэшэг. Малай үбэлжэлгэ. «Туйлаһанаа улам арьбадхаха» — С. Халтуевай статья. «Табан жэлэй түрүүшүүл» — суглуулбари. «Республика ойн баярай ажалай вахтада». Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумдэ.

Хоёрдохи хуудаһанда. Шэнэдхэн хубилгалга: Инженерэй хүдэлмэриие хурдадхалга. «Инженер ямар байдалтайб?» — Б. Кайдаловай статья. «Дардам харгыгаар, гэдэргээ харан байжа...» — А. Хангаловагай статья. Уншагшадай гүйлтаар. «Городой бани ашаглалгада сруулагдахань» — П. Нагаевай статья. «Проектнэ шэнэ институт» — Ю. Будаевай тэмдэглэл.

Гурбадахи хуудаһанда. Ильичэй түрэл нютагта. «Дурасхаалта газарта» — А. Климовэй статья. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Спортын һонин. Соносхолнууд, мэдээсэлнүүд.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: индекс 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШ